

Po pošti prejemam:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta » 13 » — »
četrt » 6 » 50 »
mesec » 2 » 20 »

V upravnilištu prejemam:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta » 10 » — »
četrt » 6 » — »
mesec » 1 » 70 »

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnine in inas-
sprejema upravnilišto v
Katol. Tiskarni Kopitar-
jeve ulice št. 2

Rokopis se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niskih ulicah št. 2, I., 17.

Izhajava vsak dan, izvenredni
nedelje in praznike ob
pol 6. uri popoldne.

Štev. 219.

V Ljubljani, v sredo, 23. septembra 1903.

Letnik XXXI.

Slovenščina na nemških šolah.

Na Kranjskem imamo postavbo, ki urejuje pouk drugega dež. jezika tako, da je na vseh štiri- in večrazrednicah drugi deželni jezik začeti v 3. razredu obligaten. Na slovenskih šolah, kjer ni prav nobenega Nemca, se na izvrševanje tega zakona silno pazi: učitelji se mučijo s poučevanjem nemščine, a nadzorniki ta pouk silno strogo po vseh formalnih stopinjah nadzorujejo. Zahteva se od otrok takoj perfektnega govorjenja.

Drugače je na nemških šolah. Ondi imajo mnogo slovenskih otrok, ki so potrebni pouka v materinem jeziku. Take šole so v Kočevju, Stari cerkvi, Koprivniku i. dr. tam doli na Kočevskem. Toda na teh šolah, koder je mnogo slovenskih otrok, se slovenščina ne poučuje.

Nam ni čisto nič mari ali se nemški otroci uče ali ne — to je v njihovo škodo — toda nam je za slovenske otroke, kateri so poučevanja v materinem jeziku potrebni. In najmanj, kar za sedaj zahtevamo, je to, da se deželni zakon o obligatnem pouku drugega deželnega jezika izvršuje tudi na nemških šolah, ne zaradi Nemcev, ampak zaradi Slovencev.

Zahtevamo, da poučujejo slovenščino učitelji, ki so zmožni našega jezika v govoru in pisavi, a ne kakor je sedaj, ko je ta pouk prepuščen na milost učiteljem, ki slovenščine ne znajo — ali pa le ločijo. Na nemških šolah v kočevskem okraju noben učitelj slovenščine ne zna — dasi ima morda izpit iz tega jezika. — In zahtevamo tudi, da nadzorujejo pouk iz slovenščine nadzorniki, ki poznajo naš jezik, a ne, kakor je sedaj, ko nadzornik nemških šol v kočevsko-črnomaljsko-novomeškem okraju o slovenščini niti pojma nima. Seveda je bila dolžnost bivših dež. nadzornikov, ki so poznali nezmožnost okraj. nadzornika v tem oziru —, samim nadzorovati. To je bila njihova zakonita in naravna dolžnost! Žal, da se z ozirrom na karijero, to ni godilo.

Zato zahtevamo, da se to sedaj, ko se

bo drugo popravljalo, tudi to popravi. Slovenski otroci na nemških šolah morajo dobiti vsaj toliko pouka, kakor ga zakon zahteva.

Nujni predlogi katol. narodnih poslancev.

Včerajšnje poročilo o nujnih predlogih v Kranjskem dež. zboru spopolnujemo v toliko, da doslovno pribečimo nekaj predlogov, ki bodo gotovo vzbudili splošno zanimanje.

Pomoč po elementarnih neizgledih prizadetim krajem.

Dr. Šusteršič je nujno predlagal: Da se vsaj deloma odpomore po raznih elementarnih neizgledih, osobito požarih, toči itd. provzročeni bedi, znatnega dela prebivalstva dežele, se

1. deželnemu odboru dovoli za l. 1903 izvanredni kredit v znesku 100 000 K v razdelitev mej bedno prebivalstvo,

2. c. k. osrednja vlada pozivlje, da dovoli prizadetemu prebivalstvu izdatno državno podporo in osobito v ta namen odkaže primeren del izvanrednega kredita, dovoljenega ji s cesarsko naredbo z dne 10. sept. 1903 drž. zak. št. 186.

Neresnice vladnega korespondenčnega urada o Ljubljani.

Dr. Šusteršič je nujno predlagal: Deželni zbor naj sklene: C. k. vlada se opozarja na kriče nedostatke pri c. k. korespondenčnem uradu, ki so se osobito pojavili povodom demonstracij in izgrediv pred ljubljansko kazino dne 24. maja t. l. pri kateri priliki je c. k. korespondenčni urad naravnost neresnice razširjal, neresnice, ki so bile sposobne kratiti ugled dežele Kranjske, odnosno njenega prebivalstva. C. k. vlada se pozivlja, da tem nedostatkom takoj energično odpomore in popravi krivico, katero je navedeni c. k. urad storil kranjski deželi.

Slovensko vseučilišče.

Dr. Šusteršič je nujno predlagal: Deželni zbor naj sklene: C. k. vlada se pozivlja, da nemudoma izposluje na Najvišem mestu avdienco za deputacijo, katero je v seji dne 28. aprila 1898 izvolil bil deželni zbor, da Nj. Veličanstvu najposliljivejšo raztolmači prošnjo Kranjske dežele za ustanovitev vseučilišča v Ljubljani.

Državna policija in dogodki na Hrvaškem.

Dr. Šusteršič je nujno predlagal: Deželni zbor naj sklene:

Deželni zbor protestuje zoper postopanje državne policije ljubljanske povodom opravičenega odpora hrvatskega naroda proti banu Khuen Hedervaryju. Osobito protestuje zoper postopanje proti odvetniškemu koncipijentu dr. Peganu v Celju.

Porotniki.

Dr. Schweitzer je nujno predlagal:

C. k. osrednja vlada se pozivlje, da od predsednikov komisij za sestavo letnega imenika porotnikov zahteva, naj pazijo na to, da se pri sestavi tega imenika nihče ne izključi od porotniške časti radi nepoznanja enega deželnih jezikov, od c. k. okrajnih glavarjev pa naj zahteva, da pri svojem poslovanju v smislu zakona z dne 23. maja 1873 držav. zak. št. 121 ne odrekaajo kvalifikacije ravnokar označenim osebam.

Upravna Mirne.

Dr. Schweitzer je nujno predlagal:

Poročilo deželnega odbora, s katerim se predlaga načrt zakona o zvišanju potrebščine za uravnavo Mirne, vzame se takoj v razpravo; odobrava in povdarja se načelo, da udeležencev pri uravnavi Mirne ne smejo zadetiraditega zvišanja nikakoli nova bremena.

Vojaki in kmetje.

Dr. Schweitzer je nujno predlagal:

C. k. osrednja vlada se pozivlje, da od c. k. vojnega ministrstva čim prej izposluje, da se pošljejo vojakim kmetakega stanu za časa žetve domu na dopust, ter da se rezervistikmetakega stanu kličejo k orožnim vajam le ob času, ko ni nujnega poljskega dela.

Učiteljske razmere.

Poslanec Jaklič je uložil zanimivo interpelacijo.

Interpelacija dež. poslanca Jakliča in tovarišev na deželnega predsednika se glasi: C. k. dež. šol. svet je upokojil nadučitelja Jožeta Levičnika iz Zeleznikov z letno pokojnino 800 K. Jožef Levičnik je služboval od l. 55.—31. 7. t. l. neprestano. Zrelostno spričevalo je dobil

l. 1857. Z d. postavbo z l. 77. mu je bila odpuščena skušnja usposobljenja in je bil tisto leto stalno nastavljen. Dež. šol. svet mu je priznal pet petletnic ter ga pomaknil v I. plač. razred. Ob konci aktivnega službovanja je znašala njegova plača 2100 K, a d. š. svet ga je upokojil z 800 kronami. Zdi se nam, da se je dež. šol. svet postavil na stališče miloščino-dajalca napram učitelju, ki je 48 let žrtvoval svoje duševne in telesne moči deželi, ki je odgojil cele generacije v Zelezniških. Ker je tako postopanje c. k. dež. š. sveta napram zaslužnemu učitelju naravnost brutalno ter nezakonito, vprašajo podpisani:

1. Kaki motivi so vodili dež. š. svet pri odmerjenju pokojnine nadučitelju Jožetu Levičniku?

2. Na kateri zakon se je dež. šol. svet opiral in

3. Ali hoče dež. predsednik poravnati krivico, ki se nadučitelju Jožetu Levičniku s tako nizkim in sramotnim odmerjenjem pokojnine godi.

Državni zbor

se je sešel danes. Politični krogi pričakujejo važne politične debate o celi vrsti sedaj preidih zadev, posebno našega razmerja do Ogrske, armadnega jezika in pridržanja vojakov-tretjeletnikov. Slovani bodo povedali svoje zahteve. Nekatera poročila pravijo, da jugoslovanski poslanci zahtevajo, da se poslovni jezik pri orožništvu reformira, t. j. da orožniki v slovanskih krajih ne bodo prisiljeni svoji višji oblasti dopisavati v nemščini. Ministrski predsednik Körber bo posegel v debato. Državnemu zboru bodo predloženi tudi nujni predlogi za pomoč po elementarnih neizgledih prizadetim krajem. Vsenemci so podali izjavo za popolno ločenje avstrijske in ogrske armade.

»Narodni Listy« so nakrat pričeli groziti s češko obstrukcijo, ako se Čehom ne da češkega vseučilišča v Brnu in se ne uredi jezikovnega vprašanja. — Predloga vlade o vojaških novincih ima samo en paragraf.

Razburjenje v Bosni.

Iz Sarajeva se poroča, da vlada po Bosni še vedno vznemirjenost, ker se pripravljajo mnogi Turki v Bosni za vojno v Makedoniji. Bosanski moslemi se smatrajo še za podložnike sultanove in če bi jih poklical »padišah« na boj zoper »gjaure« kristjane, bi se gotovo tudi med odnotnim turškim prebivalstvom v Bosni in Hercegovini pokazalo precejšnje gibanje. Resnica je tudi, kar se govori o zalogah orožja, ki se je našlo. Določeno je bilo baje za Staro Srbijo in Makedonijo.

LISTEK.

Varljivo zrcalo.

(Spisal A. Čehov, preložil Jaklič.)

Jaz in žena sva šla v salon. Razprostrat se je po njem duh po mahovju in vlažnosti. Ko sva našla v sobi luč, ki je že celo stoletje ni razsvetljevala, poskrilo se je na milijone miši in podgan v luknje. Ko sva zaprla za sabo vrata, je vsled piša začumel papir, ki je v skladih ležal v kotu. Na papirju sva videla starinske črke in srednjeveške podobe. Na pozelenelih stenah so visele slike prednikov. Ti so gledali srpo in temno.

Najini koraki so doneli votlo po vsej hiši. Mojemu kašlju je odgovarjal odmev, oni odmev, ki je nekaj odgovarjal mojim prednikom...

Veter je tulil in cvilil. Slišalo se je, kakor da bi kdo ječal v dimniku. Debele deževne kaplje so padale in bile ob temna in motna okna.

»O predniki, predniki!« sanjal sem in

vzdihnil ob pogledu na njih slike. — Ako bi bil pisatelj, napisal bi lahko cel roman. Saj je bil vsak teh prednikov nekaj mlad, in življenje vsakega, življenje vsake je bil roman... in kakšen roman! Poglej to starko, moje prababico. Povest te grde in spačene ženske je jako zanimiva. »Vidiš li,« rekel sem svoji ženi, »vidiš li ono zrcalo, ki visi v kotu?« Pokazal sem ji veliko zrcalo v črnem okviru, viseče v kotu poleg slike moje prababice.

»To zrcalo ima čudovita svojstva; pogubilo je moje prababico. Ona je dala zanj velikansko svoto in ni se od njega ločila do smrti. Cele dneve in noči se je gledala vanj, še celo ko je jedla in pila. Vedno ga je jemala s sabo na postelj in umiraje je naročila, naj ga ji dajo s sabo v grob. Njene želje ji niso spolnili, ker je bilo zrcalo preveliko.«

»Ali je bila koketka?« me je vprašala žena.

»Morda. Zakaj neki se ji je ravno to tako priljubilo, a ne katero drugo? Ali ni imela nobenega družega zrcala? Draga moja, v tem tiči ravno tajnost. Sporočilo pravi, da

je skrit v tem zrcalu vrag, in da je imela moja prababica stalno nagnjenje napram vragu. Seveda je to nesmisel, vendar pa tiči v tem zrcalu tajna moč.«

Pobrisal sem prah z zrcala, pogledal se vanj in se glasno zasmejal. Moj smeh je za molko odmeval. Zrcalo je bilo nepravilno in je raztegnilo moje lice na vse strani: nos je silil v levo lice, a podbradek se je razdvojil in zlezal na stran.

»Čuden ukus je imela moja prababica,« rekel sem.

Zena je šla neodločno k zrcalu in se pogledala vanj — a tedaj se je pripetilo nekaj strašnega. Žena je prebledela in se je jela tresti po vseh udih. Svečnik ji je pal iz rok in se je zatočil po tleh in sveča je ugasnila. Bilo je popolnoma tema. Nakrat je palo nekaj težkega na tla: pala je moja žena nezavestna.

Veter je še žalostnejše zatulil, podgane in miši so zbežale v luknje in papir je začumel. Lasje so se mi ježili. Skozi okno je posijala luna...

Dvignil sem ženo kvišku, jo objel in

nesel iz salona. Prebudila se je iz nezvesti še le drug dan zvečer.

»Zrcalo! Dajte mi zrcalo!« to so bile njene prve besede. »Kje je zrcalo.«

Cel teden ni ne jedla, ne pila, ne spala, ampak samo prosila zrcalo. Grozno se je jokala in si rovala lasje. Ko je doktor izjavil, da bi lahko vsled opešanja umrla in da je njen položaj skrajno resen, šel sem v salon po zrcalo in ga ji dal. Ko ga je zagledala, zasmejala se je od prevelike sreče, zgrabila, ga poljubila in k sebi pritisknila. Odslej se je neprestano vanj gledala.

Sedaj je prešlo več kot deset let, a se še vedno gleda v zrcalo in se ne loči niti za trenotek od njega.

»Je li mogoče, da sem to jaz?« — šepetaje in njeno lice zardi hipoma in na njem se pokaže izraz začudenja. — »Da, to sem jaz! Ves svet se laže, le to zrcalo ne! Lažejo se ljudje, laže se moj mož! O, ako bi se bila prej videla, ako bi bila vedela, kakšna sem v resnici, gotovo bi ne bila vzela tega človeka! On ni zame! Pred menoj bi se morali klanjati najlepši in najblagorodnejši vitezi...«

Madjarski glasovi.

„Magyarország“ priobčuje z Dunaja pismo, v katerem trdi, da je bilo armadno povelje dano po spletkarjenju vojaških krogov, kateri bi bili, kakor hitro bi bilo prišlo na Ogrskem valed tega povelja do ustaje, zadušili vsako tako gibanje z vojaško silo. S takim sredstvom bi bili zatrti ogrsko ustavo. Sklicanje drž. zbora je tudi jedino v ta namen, ker hočejo imeti v avstrijskih polkih popolno število. Sedaj so ti vojaški krogi vsi iz sebe, ker ni prišlo do ustaje. Najbolj jih jezi pa to, ker ne morejo najti ogrskega politika, ki naj bi sestavil novo ministristvo. — Bivše Szellovo glasilo „Budap. Naplo“ piše pod naslovom: „Kralj se čudi“ sledeče: „Ko bi prišlo do revolucije, avstrijska vojska bi jo zatrla v krvi. A teh oslarij ne napravi „pleme“; ono obdrži mir in dostojnost, in si pribori zadoščenje ne s tem, kar dela, ampak s tem, kar ne dela. Ne plačuje davkov, ne daje novincev. Zato treba z nami prijateljski poravnati nasprotje. Armadno povelje nas je razžalilo, drugo armadno povelje nam mora dati zadoščenje. Če je tam gori pošena želja po miru, dati nam morajo to zadoščenje. Potem bomo mogli govoriti o narodnih potrebah. A dokler ne bo tega zadoščenja, ne bo mogoče govoriti z nami o takih stvareh. Dokler bomo „pleme“, bomo štrajkali!“

Za laško univerzo.

Italijansko politično društvo „Patria“, ki ima jednako ime z iredentovskim v Trstu, bo imelo dne 27. t. m. v Vidmu na Laškem zborovanje, na katero se je že oglasilo petnajst državnih poslancev, 4 senatorji in drugi. Na dnevnem redu bo laška univerza v Trstu in položaj Lahov v „Venezia Giulia“, t. j. v „neodrešenih krajih“.

Car na Dunaju.

Trdi se, da car ne pojde skozi Dunaj, temveč, da se ustavi v Schönbrunn, kjer bo obed in od tu se odpelje s cesarjem v Neuberg na lov. „W. Allg. Zeitung“ piše: „Vest, da car pride samo v Schönbrunn in ne izstopi v H. burgu je potrjena od naših informacij. Kolikor smo izvedeli, ustavi se car v Schönbrunn pol dneva, največ eden dan, a velikih svečanostij ne bo. Govori se, da se bo car izogibal tudi v Rimu pokazati se po ulicah. Vesti iz Petrograda naznanjajo, da je tako sklenjeno vsled tega, ker so socialisti povsod sklenili, prirejati proti njemu demonstracije. (Mi verujemo, da bode žide in Nemce v oči prihod ruskega carja) — Londonski „Times“ pripisuje prihodu ruskega carja na Dunaj največjo politično važnost. Na tem sestanku se, po zatrdilu tega lista, končno reši makedonsko vprašanje.

Car v Rimu.

Demokratsko konstitucionalno društvo „Vittorio Emanuele II.“ je poslalo vsem monarhičnim društvom okoliščino, v kateri jih vabi na sestanek, na katerem sklenejo delati proti socialistični agitaciji radi demonstracij ob prihodu ruskega carja v Rim.

Car Nikolaj II. in Fran Josip.

Neka ugledna politična oseba govorila je z nemškim drž. kanclarjem Bülowom in ga vprašala, če je kaj v zvezi prihod ruskega carja s prihodom Viljema II. Bülow je rekel: „Je zveza v tem, da je Nemčija izročila Avstriji in Rusiji, ki so zaveznice Nemčije, rešitev balkanskega vprašanja. Nemčija se drži trdnega programa, da se ne bo mešala v balkansko vprašanje (?). On je gotov, da radi prijateljstva, ki veže cesarje Viljema, Fran Josipa in Nikolaja II., sestanek

carja ruskega s avstrijskim cesarjem postavi temelj rešenju balkanskega vprašanja v popolno zadovoljnost Nemčije. Nemčija prepušča Rusiji in Avstriji, da pomirita Balkan.“ Kako se dela Nemčija nedolžno, a poznana mora biti vsakomur njena zavrtnost.

Srbija.

Po najnovejših poročilih je bilo predvčeršnjim izvoljenih 72 zmernih, 61 samostojnih in 2 divja radikalca, 14 liberalcev, 1 naprednjak in 1 socialist. 9 kandidatov pride v ožjo volitev. — Zmaga skrajnih radikalcev kaže, da narod ne mara več starih radikalnih voditeljev. Pasio, nekdanji najpriljubljenejši mož v Srbiji je moral iskati mandat. Socialni demokrati, ki so kandidirali v petih okrajih, so prodrli s svojim voditeljem dr. Ivićem in so pozdravili to izvolitev z „živio“-klici na Karadjordjevića in na prvo svobodno volitev v Srbiji. Kralj Peter je izrazil svoje obžalovanje, da zakon izključuje javnost pri vseh obravnavah vojaškega sodišča.

Bivši naučni minister v prvem ministristvu za vladanja kralja Petra I., profesor Stojanović, imel je te dni pogovor z nekim časnikašem o zadnjih dogodkih v Srbiji. O zaroti v Nišu dejal je Stojanović, da so to zadevo časopisi neznansko napihnili. Onih 28, v Nišu aretiranih častnikov, bilo je plačanih od maloštevilnih, preko meje pobeglih pristašev dinastije Obrenović. Ti častniki nimajo somišljenikov v vojski, ker sicer bi se bili isti izjavili z njimi solidarni in revolucija bi bila gotova. Stojanović je tudi odločno oporekal vesti, da je prestol kralja Petra omajan in je izrekel nado, da bo kralj Peter znal Srbijo osvoboditi vsakršnih vplivov iz inozemstva. Izrazil je tudi nado, da pride do zveze med slovanskimi državami na Balkanu. Z ozirom na Avstro-Ogrsko, dejal je Stojanović, bi Srbija ne mogla ostati mirna, ako bi Avstro-ogrsko hotela okupirati Novi Bazar.

Te dni se vrši obravnava proti aretiranim častnikom v Nišu. Obtoženih je 25 častnikov. Čuje se, da bo obtoženi stotnik Novaković obsojen na smrt.

Strankarski shod nemške socialne demokracije zaključen.

V nedeljo je bila v Drazdanih zaključna seja strankarskega shoda nemške soc. demokracije, katera je trajala od 11. ure zjutraj do 3. ure popoldne. Delegatom se je silno mudilo in so točke, ki so se bile na dnevnem redu, rešili v veliki naglici. Rešili so po kratki debati, med drugim, tudi vprašanje glede praznovanja 1. majnika, katero ostane tako, kakor je bilo do sedaj. Jedna struja je hotela, da bi se ta slavnost še radikalneje praznovala, druga pa, da bi se preložila na prvo nedeljo v maju, a kakor rečeno, ostalo je pri starem.

Predlog, naj bise stališče stranke nasproti veri še poostri, je padel. Ko so na to rešili še nekatere manj važne stvari, imel je predsednik Singer zaključni govor. Slednji se zapeli še delavsko pesem, na kar je predsednik zaključil zborovanje.

Proti prodirajočemu Slovanstvu

skličejo nekateri Rumuni shod, na katerem izjavijo, da jih le tesna zveza z Madjari reši slovanske poplave. Ti slepci še ne vidijo Nemcev!

Iz brzojavk.

Debrečin. Sklenilo se je, ne pobirati in tudi ne sprejemati davkov. Tak sklep je bil storjen tudi v Kečkemetu.

London. Preosnova angleškega kabineta se je izvršila sledeče: Austen Chamberlain finančni, lord Selbourne kolonialni, Arnold Forster vojni minister in Brodrick državni tajnik za Indijo.

Rim. Kralj pojde meseca novembra na Angleško.

Manila. Aguinaldo, nekoč duša vstaje na Filipinih, a sedaj izrečen pristaš vlade, se je z odprtim pismom obrnil na svoje rojake, v katerem jih poziva, opustiti hazardno igro, sprejeti boljše poljedelske metode in se bolj posluževati javnih šol.

Trst. V nedeljo je imelo dijaško društvo „L'Innominata“ svoj shod v Pazinu, na katerem je bil odklonjen predlog, naj bise italijanski visokošolci vpisali na vse učilišče v inomestu. Njih oklic na dijaštvo je izšel v tedniku „La Svegliata“. Med drugim se v listu imenuje istrska reka Arza kot naravna meja Italije.

Lvov. Dognano je, da je računski podčastnik Bodnar s svojimi sokrivci ušel v inozemstvo in da je ulomil samo radi mobilizacijskih načrtov in da ni vzel s seboj v divizijski pisarni shranjenih denarnih nakaznic in vrednostnih papirjev.

Budimpešta. Uradni izkaz ogrskega ministristva notranjih zadev izkazuje, da je leta 1902 pomadjarilo svoja imena 2597 oseb.

Paridubice. Tukajšnji radikalno-socialni delavci so priredili protiaustrijske demonstracije.

Belgrad. Novo vlado sestavi sedanjí poslanik v Carigradu Sava Gruić.

Belgrad. Izid volitev je po najnovejših poročilih naslednji: 80 zmernih radikalcev, 65 samostojnih radikalcev, 15 liberalcev in 1 socialni demokrat. Za sklepe potrebne večine ni, zato skuša vlada doseči zjedinenje radikalnih frakcij.

Dunaj. Včeraj je nižjeavstrijski deželni zbor sprejel izjavo, ki pozdravlja cesarjevo armadno povelje.

Dunaj. Slikar Lippay, ki je slikal svetega očeta Pija X. je bil sprejet v avdienco od nadvojvode Frana Ferdinanda, nadvojvode Rainerja, nadvojvodinj Marije Jožefe, Marije Terezije, Marije Annunciate in kneginje Hohenberg, katerim je izročil fotografije Pija X. z lastnoročnim podpisom svetega očeta.

Ruen. Tu se vrši mednarodni mirovni kongres.

Štajerski deželni zbor

se je sešel v ponedeljek, dne 21. t. m. h kratkemu zasedanju. Zbrali so se malodane vsi poslanci. V prvi seji so se prebrali razni predlogi o deželnih zadevah. Izmed slovenskih poslancev so predlagali: dr. Jurtela, naj se da podpora posestnikom, ki so trpeli v okrajih Ptuj in Ormož vsled zadnje povodnje Drave veliko škodo. Poslanec Kočevar je predlagal zaradi uravnave Pesnice. Njegov predlog se glasi: „Visoki dež. zbor naj sklene: Deželnemu odboru se nakaže: Uravnava Pesnice, katera je v III. delu razdeljena v 9 oddelkov in od katerih je 9. oddelke že uravnan, se naj začne takoj uravnati tudi v oddelkih 1—8 V svrhu tega se naj predloži vis. dež. zboru še v tem za sedanjim dotični predlog za dovoljenje potrebne svote v presojevanje in sklepanje. — Kočevar in tovariši.“

Poslanec Robič je predlagal, naj se šolski okraj III. razreda prestavi v II. šolski okraj. — Poslanca Ročkarja predlog se glasi:

Dne 18. avgusta t. l. je opustošila sodnijska okraja Sv. Lenart v Slov. goricah in Maribor strašna nevihta s točo. Vsled svoje obsežnosti in silnosti je povzročila velikansko škodo ne samo na poljih, ampak tudi na poslopijih, posebno na cerkvah in šolah. Opustošene so naslednje občine: Št. Lenart, Šatarova, Radehova, Zamarko, Partinje, Spodnji Pordič Gornji Pordič, Gornji Žerjavci, Spodnji Žerjavci, Malenšek, Spod. Gesteraj, Gor. Senarska, Spod. Senarska, Sv. Trojica, Gor. Veranje, Spod. Veranje, Brenčeva, Čagona, Andreon, Cogetinec, Cerkevniak, Trotkova, Osek, Jablanec, Vinička vas, Gornje Veličane, Spod. Veličane, Čemlenški Zavrh, Nadbišec. — Po uradnih poizvedbah znaša škoda, katero je naredila toča samo v sodnijskem okraju Sv. Lenart na poljih 285.000 in na poslopijih 80.000 K. Uradno dognana škoda v sodnijskem okraju Maribor predlagateljem ni znana, zato je ne morejo navesti. Ker je škoda tako velika in radi tega, ker je večji del letine uničen, je potrebna nujna in znatna podpora od dežele in države.

Zato predlagajo podpisani: Visoki deželni zbor naj sklene: 1. V podporo vsled toče dne 18. avgusta t. l. v okrajih Sv. Lenart v Slov. gor. in Maribor opustošenim posestvom se dovoli iz deželnega fonda primerna podpora. 2. Ekselencija gospod deželni namestnik se prosi, da poskrbi za nujno pomoč najbolj prizadetih posestnikov iz zaklada za uime ter da izprosi po državi znatno podporo. Gradec, dne 21. sept. 1903. — Ročkar in tovariši.

Poslanec dr. Jurtela je predlagal naj se še isti dan (21.) odredi zvečer seja, da se obravnava o predlogu zaradi podržavljenja železnice celje Velenje. To je najvažnejša stvar, ki se mora zdaj rešiti v deželnem zboru. Pri ti železnici se je prorokoval velikanski dobiček. V resnici pa je imela železnica od svojega otvorjenja 29. decembra 1891 samo eno leto dobiček, namreč leta 1896: 5745 K 94 v. Izgube pa je imela: 1. 1892 42.782 K 64 v., 1. 1893 106.896 K 82 v., 1. 1894 32.246 K 12 v., 1. 1895 73.632 K 32 v., 1. 1897 117.553 K 60 v., 1. 1898 174.532 K 46 v., 1. 1899 149.689 K 34 v., 1. 1900 113.253 K 66 v., 1. 1901 108.555 K 56 v., 1. 1903 38.476 K 5 v. Teda je znašala izguba odštevisi dobiček: 951.872 K 93 v.

Ako se ta zadeva v deželnem zboru reši, da sprejme pogodbo, katero je deželni odbor sklenil z želez. ministristvom, potem prevzame država s 1. jan. 1904 železnico v najem. Pozneje bode pa država železnico kupila. — Najemnina bi znašala na leto 211.920 K. Zavezal pa se je deželni odbor, da plača dežela državi 745.000 K za bodoče potrebne stavbe, posebno za povečanje kolodvora v Celju. — Daniel Lipp, ki je prevezl po otvoritvi železnice jamstvo za obrestovanje stavbinske glavnice je dolžan deželi 530.000 K. Do konca 1. 1903 bo ta svota narasla na 656.000 K 58 v. Prihodnja seja se naznani poslancem pismenim potom.

Deželni odbor predlaga, naj se mu sprejema znesek s 127.909 K 58 v., ostalo svoto s 530.000 K pa mora obrestovati z 4 % in splaćati deželi v 40 letih. Dolžna glavnica ostane vknjižena na njegovih posestvih v Gradcu in v Skalah.

Predlog poslanca Žičkarja in tovarišev glede uravnave potoka Močnik v občini Bratce, Gabernce in Sromlice v občini Zakot,

Dalje v prilogi.

Nekoč sem stal za njo in sem nehote pogledal v zrcalo. Odkril sem tedaj vso tajnost... V zrcalu je bila prekrasna žena, kakršne nisem videl nikoli v življenju. Bila je čudovita, harmonija lepote in ljubezni. Od česa izvira to? Zakaj je moja nelepa žena v zrcalu tako krásna? Zakaj?

Vsled tega, ker je nepravilno zrcalo raztegnilo na vse strani nelep njen obraz, ki je postal potem slučajno lep. Dvojni minus se je spremenil v plus.

I sedaj sediva z ženo neprestano pred zrcalom in se gledava vanj. Moj nos leze v levo lice, podbradek sili v stran, a lice moje žene je čarobno... Ha-ha-ha! smejem se jaz glasno: Žena pa šepede tiho: Kako sem krásna!

Radost.

(Spisal A. Čehov, preložil Jaklič.)

Bilo je polnoči.

Dimitrij Kuldarov je ves razburjen hitel na stanovanje svojih starišev in po bliskovo obletel vse sobe. Stariši so se že ulegli v postelj. Sestra je ležala na postelji in čit

tala poslednjo stran romana. Bratje gimnazijci so že vsi spali.

„Odkod prideš?“ so ga z začudenjem vprašali stariši.

„Ne sprašujte me! Na noben način nisem mogel počakati! Ne, nisem mogel počakati! To... je neverjetno!“

Dimitrij se je glasno zasmejal in šel v naslonjač. Radi prevelike sreče mu moči niso dopuščale, da bi stal.

„To je neverjetno! Vi si niti predstavljati ne morete! Poglejte!“

Sestra je vstala iz postelje, vrgla na se odejo in šla k bratu. Bratje gimnazijci so se prebudili.

„Kaj pa ti je? Ves si se spremenil?“

„Od radosti, mati! Sedaj me pozna skoraj vsa Rusija! Vsa! Prej ste samo vi vedeli, da živi registrator Dimitrij Kuldarov, a sedaj vé to vsa Rusija! Mati! O, Gospod!“

Dimitrij je skočil kvišku, tekal po sobah semintje, potem pa zopet šel.

„Kaj pa se je pripetilo? Povej nam vendar!“

„Vi živite, kot divje zveri v brlogu, ne čitate časopisov in ničesar ne veste, kar se

po širnem svetu dogaja, a v časopisih je toliko zanimivega! Kako sem srečen! O, Gospod! V časopisih se tiska samo o imenitnih osebah, a tudi o meni je bilo nekaj notri!“

„Kaj? Kje!“

Oče je prebledel. Mati je pogledala njegov obraz in se prekrizala. Gimnazijci so skočili kvišku in hiteli v kratkih nočnih srajcah k starejšemu bratu.

„Da! Tudi o meni je bilo nekaj notri! Vsa Rusija ve sedaj o meni! Vi, mati, navadite se to številko na pamet! Poglejte!“

Dimitrij je izvlekel iz žepa številko časopisa, jo dal očetu in s prstom pokazal s sinjim svinčnikom podčrtano mesto.

„Čitajte!“

Oče si je nataknil očala.

„Čitajte!“

Mati se je ozrla na njegov obraz in se prekrizala. Oče je pokašljajal in začel čitati:

»29. decembra, ob 11. uri ponoči, je registrator Dimitrij Kuldarov...«

»Vidite, vidite? Naprej!“

... registrator Dimitrij Kuldarov, grede iz gostilne v netreznem stanju...«

»To sem jaz! Šla sva iz gostilne s Se-

menom Petrovičem... Vse je natanko opisano! Nadaljujte! Naprej! Poslušajte!

... v netreznem stanju padel pod konja voznika Ivana Drotova iz Durikine vasi v Juhnovskem okraju. Prestrašen konj je skočil čez Kuldarova in potegnil čezenj sani z moskovskim trgovcem Stepanom Lukovim, dirjal s sanmi po mestu. Naposled so ga vendar srečno ustavili. Kuldarova so odpeljali na policijsko stražnico, kjer ga je zdravnik preiskal. Dobil je samo lahek udarec po zatilniku...«

»Da, papa, drog me je udaril po zatilniku! Dalje! Čitajte dalje!

... samo lahek udarec po zatilniku. O slučaju se je napravil protokol. Ponesrečencu se je poslala zdravniška pomoč...«

„Zatilnik so mi močili s hladno vodo. Ste že prebrali? Sedaj me pozna vsa Rusija! Dajte sem!“

Dimitrij je vzel časopis, ga zgnil skupaj in spravil v žep.

„Sedaj grem hitro k Makarovim, jim pokažem... Potem grem pokazat še Ivanickim, Nataliji Ivanovni, Anisimu Vasiljeviču. Dimitrij je nataknil kokardo in odhitel ponosno in radostno na ulico.

polit. okraj Brežice. Imenovani trije potoki napravljajo ob času povodnji na tamošnjih travnikih veliko škodo. Vseled preplavljenja se trava tako pobliži, da se kot krma za živino sploh ne more več porabiti. Pobla tena trava se sicer premlati ali tudi spere; vse pa je brezuspešno. Če nastane povodenj ob času košnje, travo voda odnese. Uravnava teh potokov je torej nujno potrebna. Ker pa posestniki ne morejo z lastnimi pomočki struge teh potokov popraviti, predlagajo podpisani: Visoka zbornica skleni: Deželnemu odboru se naroči, da kolikor mogoče hitro da preiskati potoke Mečnik, Gabernoc in Sromlice in deželnemu zboru poroča glede stroškov za uravnavo imenovanih potokov. V Gradcu dne 21. sept. 1903. — Zlčkar in tovariši.

Cerkveni letopis.

Riomanjsko vprašanje.

Zadnji tržaški škofijski list naznanja duhovščini, da je sv. stolica rešila riomanjsko vprašanje. Na Rim so se sklicavali vsi, tudi dr. Požar in pristaši njegovi, zato je upravičeno upanje, da se bodo odločili Rima tudi uklonili. Rim je odobril ravnanje škofištva in izrekel, da vseled obstoječih odredb apostolske stolice ni dovolil in tudi ne dovoli posledaj prehoda v uniatstvo. Škof v tretje opominja dr. Požarja, da zapusti Riomanje in se prijavi škofu, da ga odveže suspenzije. Opominja tudi „liste, ki so izrabljali riomanjsko afero in ščuvali ljudstvo na odpor, naj se stregnijo, ker sicer bi jih duhovščina ne mogla več brati in podpirati.“ Za ljudstvo je pridejan poseben slovenski pastirski list, ki ga tu priobčujemo:

Vernikom Riomanj in Logal

Tretjikrat je že v teku enega leta, da spregovorim do Vas, v Gospodu ljubljani verniki, pastirsko besedo, dasi molim v vsem tem času posebno od zadnjega postnega časa sem posebne molitve pri sv. maši, da bi Gospod Bog omahljiva srca privedel na pravo pot. Toda ne samo jaz, temveč tudi mnogi drugi molijo z menoj za Vas, da bi bil skrajšan čas skušnje in da bi zopet doživeli srečnejše čase kakoršni so bili pri Vas pred nemiri.

Vem dobro, da do takrat ste radi vkljub marsikakim težavam po navadi svojih očetov in pradedov in v soglasju z vsem slovenskim narodom priznavali svojo krščansko vero, ste radi poslušali sv. mašo, sprejemali sv. zakramente, krasili svojo cerkev in da ste gostoljubno sprejemali romarje, kateri so prihajali v svetišče sv. Jožefa in ste jim prirajali prijazno bivanje med Vami.

Toda prišli so nad Vas hudi časi. Izkoristilo se je Vašo dolgoletno željo za samostalno župnijo, da se je Vas odvedlo s prave poti, pregovorilo se je Vas, da ste odklonili vže ponujano župnijo. V cerkveno-upravno vprašanje preneslo se je narodnostno vprašanje.

Vaši voditelji in izvestni listi so Vas hujskali in postavili kot poskuševališče. Na koje da bodo drugi gledali in spravili so Vas z varljivimi obljubami v nevarnost, da izgubite svojo vero. Nič ni pomagala potrpežljivost, koje je pokazal v Bogu počivajoči škof Andrej Marija, nič niso koristile s solzami spremljane besede, koje je govoril do Vas sivolasi starček. Voditelji niso Vam puščali niti dosti časa, da bi stvar trezno razmišljali in se posvetovali s cerkveno oblastjo in tako je postala beseda „Riomanje“ bojni klic za tiste, ki hočejo prenašati nacionalni duh v cerkev Božjo in koji hočejo v bogati cerkveno oblast le v toliko, v kolikor se kaže ta na klonjena njih namenom.

Dobro znam, da mnogi od Vas globoko obžalujejo dogodke v Riomanjih, toda iz strahu pred ljudmi in iz strahu pred škodo ste sledili onim, ki so Vas rabili v svoje namene, in da bi Vas pomirili, so Vas nagovorili, da izjavite, da hočete postati uniat, dasi se ta korak protivi naredbam in določbam sv. stolice — česar pa najbrže Vi niti znali niste. — Zato pa je apostolska stolica izjavila že leta 1901., da ne odobruje spremembe v obredu in s tem tudi ne spremembe jezika pri sv. maši, dotim so oni, koji so zastopali Vašo stvar javno v pismu in v besedi trdili, da sv. stolica dala svoje dovoljenje.

Kako me je čestokrat žalostilo, ko sem videl, kako se Vas zlobno izrablja! In gotovo mora biti žal tudi Vam; da se je Vam poslanemu duhovnemu pastirju, vrlemu sinu slovenskega naroda, skoraj onemogočilo življenje med Vami! Kako je bilo gotovo žal tudi Vam, očetje in matere, ko se ni delil Vašim otrokom zakrament sv. krsta; ko ste gledali, kako so nekateri Vaših dragih umirali brez tolažbe sv. vere, dasi je bil duhovnik pripravljen pomagati Vam ravno tako po očetovsko, kakor so pomagali Vaši prejšnji duhovniki Vašim očetom in dedom. Kako grozno, če je bila zaradi tega znabiti obsojena ena sama duša pred božjim prestolom? Tej duši ne pomaga nihče več!

»Kamor pade drevo, tam ostane«. Predragi! Z vero, z dušo in

večnostjo se ne smemo predrzno igrati. Nihče od tistih, kateri spravljajo Vaše duše zdaj v nevarnost, jih ne bo mogel rešiti obsodbe. »Bog je pravičen sodnik, in strašno je, pastiv roke živemu Bogu«.

Toda pri vsej svoji žalosti nad takimi dogodki, kakor tudi nad tem, da se ni hotelo ceniti mojih dobro namenjenih svetov, tolažilo me je vendarle to, ker ste se zaupno obračali do sv. stolice, kot najvišje cerkvene oblasti, kateri so podrejeni pastirji in ovčice; saj je sveta stolica ona mati, »a katero morajo radi njenega visokega in odličnega prvenstva soglasativse cerkve, to je vsi verniki povsod in kjerkoli so.« (S. Irenej). Zdaj pa je sv. stolica rekla svojo besedo in jaz Vam jo naznanjam kot Vaš škof.

Po zrelom premišljevanju je izjavila sv. stolica dne 3. septembra t. l., da odobruje popolnoma postopanje škofijske oblasti v Trstu in da dosledna obstoječim odredbam ni dopustila prestopa prebivalcev Riomanj in Loga h grško-rutenskem obredu. Za katoličana je pot jasna. Rim je govoril, vprašanje je končano, naj bi se končala tudi zmota!

Prosim in rotim Vas torej pri Gospodu in pri ljubezni do naše matere, sv. katoliške cerkve, vrnite se zopet k cerkvenemu življenju, kakoršno Vam narekuje ta prava mati narodov. Ona sama zna najbolje, kaj Vas zopet privede do miru. Njej je dal Jezus Kristus vso oblast; Sv. Petru in njegovemu nasledniku papežu je Gospod zaupal pastirje in ovčice. Skrbite torej, da bodete v Kristu sovi čredi na tistem mestu, katero Vam nakazuje cerkev, ker sicer gorje Vam in Vašim otrokom. »Kdor cerkve ne posluša, ta naj Vam bo kakor pogan in očiten grešnik«, je rekel sam naš Gospod Jezus Kristus.

Če bi Vam pa izvestni krogi ali časopisi zopet rekli: »Ne ostanite pod nikakim pogojem latinskoka, toliškiki kristjani«, znate zdaj, da ti hujskajo proti materi cerkvi in Vas hočejo zavesti k nepokorščini in odpadcu. Ne pustite se zavajati z besedami, kakor so »svoboda vesti« i. t. d., ker te Vam ne bodo pomagale v zadnji težki smrtni uri in pri sodbi božji. In če je kdo med Vami, kateri bi Vas hotel v tem slovesnem odločilnem trenutku zapeljivati k nepokorščini, znate, kaj si morate misliti o takem človeku: »Odstrajnite hudobneža iz svoje sredine.« (I. Kor. V. 13.), on nima duha Jezusa Kristusa.

Pozivljam Vas po očetovsko, pridite s tistim zaupanjem in s tiste ljubeznijo k meni, kakoršno gojim jaz do Vas; izberite tri zastopnike, koji se bodo posvetovali z menoj o obnovljenju cerkvenega življenja pri Vas, in ko se bo prepevala v Vaši cerkvi Bogu hvala na način, kakor to cerkev odreja, tedaj bo ustanovljena pri Vas tudi samostalna župnija. Ustrezno bo tedaj Vaši vroči želji in v pravi svobodi vesti in v pravi svobodi otrok božjih boste mogli vršiti svoj posvetni poklic, ne da bi izgubili nebeških zakladov. Ne pustite se pa zavesti tudi po prazni slavi ali gmotnih koristih, katere bi se Vam morebiti obljubljale; ker »nebeško kraljestvo ni jedne pijača, temveč pravičnost in mir in veselje v svetem Duhu; kdor namreč tako služi Kristusu, dopada Bogu in je potrjen priljudem. Torej, kar je od miru, to posnemajmo in kar je v lep izgled, to si hranimo jeden drugemu.« (Rim. XIV., 17 do 19.)

Poglejte tudi na ljube svetnike, na zmagoslavno cerkev v nebesih; glejte na velika apostola sv. Cirila in Metoda, katara sta postala le po milosti božji in po svoji udanosti do sv. stolice to, kar sta. Prava Ciril Metodova cerkev je le ona, v kojej je papež vrhovni poglavar. Ista sv. stolica, katara je vodila oba svetnika, ista vodi tudi Vas; ista sv. stolica, koja je govorila po sv. Cirilu in Metodu, ista govori danes tudi Vam in kakor sta si pridobila sv. Ciril in Metod s pokorščino do sv. očeta venec v nebesih, tako se bodete večno izveličali tudi Vi le na ta način, da se pokorite ukazom sv. stolice, kajti sv. stolica je oni zvesti oskrbnik in gospodar, »kateri zajema iz svojega zaklada in deli novo in staro ob pravem času.«

Končno izročam to našo skupno zadevo Materi dobrega sveta, sv. očaku Jožefu in vsem našim sv. angeljem varuhom in našim sv. zaščitnikom in Vas opominjam in blagosavljam z besedami apostola narodov: »Če kdo ne uboga naših besedi v pismu, zaznamujte ga, in ne družite se z njim, da bo osramočen: ne smatrajte ga pa za sovražnika, ampak posvarite ga kot brata. Gospod mirupa naj Vam podeli vsepovsod večnotrajni mir. Gospod naj

bo z Vami vsemi.« (II. Tes. III. 14 do 16.)

Trst, dne 13. septembra 1903.

† František Ksaverij škof.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 23. septembra.

Napad na knezoškofa. Graška »Tagespost« se postavlja na glavo radi včerajšnjega govora prevz. knezoškofa v deželnem dvorcu. »Tagespost« piše: »Pred otvoritvijo deželnega zbora, je še knez in škof blagoslovil deželni dvorec ter se obenem v zažudenje vseh navzočih čutil poklicanega da je imel neposredno pred svetim opravilom v popolnem ornatu nagovor, poln političnih namigovanj, v katerem je proklamiral cerkveno nadoblast v političnih stvareh ter obenem izrazil nado, da bodo vsi poslanci delovali v tem smislu.« »Tagespost« pravi, da je bil ta govor »izzivajoč«. V včerajšnjem »Slovencu« smo govor prevz. g. knezoškofa doslovno priobčili. Iz tega besedila se lahko vsakdo prepiča, kako je prevz. gosp. knezoškof govoril in v koliko je »Tagespost« poročevalec Januschowsky slišal travo rasti. Besede prevz. knezoškofa so bile uprav apostolske, ker le na poti, katero je pokazal v svojem govoru je mogoče vpešno delo za ljudstvo. Tisti, ki so radi tega nervozni, morajo imeti jako slabo vest. Ali menite gg. okelu »Tagesposte«, da je blagoslov samo komedija in če škof blagoslovi hišo, pa bi ne smel blagoslova tolmačiti? Pisava »Tagesposte« je izbruh skrajne nemčurske nesramnosti, ker je prevz. knezoškof govoril samo slovenski, kakor se spodobi v naši deželni hiši.

Sijajen shod v Ljubljani. Včeraj zvečer se je vršil v »Katol. Domu« krasen shod, kateri je priredilo »Katoliško del. društvo«. Ta shod je pričal, da vlada med množicami, ki stoje za katoliško narodnimi poslanci, velika zavednost in popolno razumevanje položaja. Poslanec dr. Šusteršiča, dr. Kreka in Arkota, ki so prišli na shod, so zborovalci burno pozdravljali. Poslanec Arko je navduševal vse, ki imajo srce za ljudstvo, za skupno delo. Poslanec dr. Krek je povdarjal, da je bil dan 22. septembra velepomemben za razvoj ljudske misli na Kranjskem in dokaz, da vstrajno in resno delo vendar končno zmaga. Poslanec pravi, da ne bo proslavljal kot velik triumf dejstva, da so liberalci glasovali, naj se predlog za volivno reformo v kranjski deželni zbor izroči odseku, treba bo še dela in boja, da dosežemo ljudstvu popolnih pravic, vendar je glasovanje liberalcev bilo le priča, da se z delom da marsikaj doseči. Ta Vaš shod, pravi govornik, bodi poziv na Vaše tovariše, bodi poziv na ljudske zastopnike, da zdrže na poti ljudstvu v vseh stvareh doseči pravice. Pripravljeni smo podati roko strankam za vpešno delo v deželnem zboru, nikdar pa roke ne podamo baronu Heinu. (Viharno odobravanje in dolgo trajajoče burno ploskanje). Od boja glede volivne pravice pa nam ni mogoče odnehati. Samo tako bode omogočeno zastopstvom v naši državi vpešno in mirno delovanje, ako bodo imela ljudski značaj. — Poslanec dr. Šusteršič je dejal: Danes je vesel dan. Po 15 mesečnem žrtve polnem boju, katerega so bojevale katoliško narodne čete, je deželni zbor kranjski načeloma moral priznati nujno potrebo, da se volivna pravica v dež. zbor razširi na vse sloje prebivalstva. (Navdušeni »Živio!« klici). S tem še ni rečeno, da volivno preosnovno že imamo, a dosegli jo bomo, ako ljudstvo tudi dalje tako vstrajno stoji za nami. (Gromoviti klici: »Hočemo!« »Pripravljeni smo boriti se za pravico!«) Današnji vseh, pravi nadalje poslanec, ni naš vseh, ne dosegli bi ničesar, ako bi za nami ne stala masa naroda v trdnem sklepu, da hoče na vsak način doseči svoje pravice. (Klici: »Tako je!«) Jaz danes proti nasprotnim nam strankam nočem rabiti nobenih ostrih besed. Dokler je kaj upanja za srečen vseh pogajanj, ne bom rabil proti našim nasprotnikom ostrih besed,

razun če bi nas oni napadli. Nobenega povoda naj nimajo nasprotniki nastopiti proti ljudski volji. (Odobravanje.) Če pa bodo nastopili, čuli bodo besede, kakršne se še niso čule v kranjski deželi. Kot en mož bodo vtrajali naši volivci za nami, potem se začne doba mirnega dela v deželi. Nikdar pa ne bomo izpustili izpred oči našega ideala, da za splošno volivno pravico mora priti tudi enaka volivna pravica. Povdarjal sem že v deželnem zboru, da je splošna volivna pravica le prvastopinja do vrhunca ljudske zmage! (Burno pritrdjevanje.) — Gospod Gostinčar imenom zborovalcev izreka zahvalo poslancem na njihovem odločnem nastopu. Boj za splošno in enako volivno pravico bomo nadaljevali tudi iz narodnega stališča, in kdor je prijatelj našega ljudstva, mora iti z nami! Soglasno je bil sprejet predlog, peticionirati na deželni zbor za uvedbo splošne in enake volivne pravice. Dalje so bile sprejete resolucije, ki pozdravljajo boj katoliško narodnih poslancev, katerim se izreka zaupanje in zahvalo. Katoliškemu delavskemu društvu se naroča, da nadaljuje boj za splošno in enako volivno pravico po vsej deželi, da brzojavno sporoči zahtevo zborovalcev po splošni in enaki volivni pravici ministrskemu predsedniku, ter ob enem tudi zahteva, naj se odredba vojne ministra glede vojakov-tretjeletnikov takoj prekliče. Odboru katoliškega delavskega društva se je naročilo, naj se zahvali vsem županstvom, ki peticionirajo za splošno in enako volivno pravico. Z navdušenimi »Živio!« klici katoliško-narodnim poslancem se je množica razšla. — Javni shod v Ljubljani je govoril za splošno in enako volivno pravico!

»Slovenski Narod« in splošna enaka volivna pravica. »Slovenski Narod« dela neumorno, da napredno stranko kompromitira pri ljudstvu. Posebno neljube so mu izjave županstev in občin za splošno in enako volivno pravico. Včeraj kriči, da so nekatere izjave falsificirane. Ogromna večina navedenih občin je sklenila izjave v občinski seji, le par županstev vsled prekratkega časa ni moglo sklicati seje in so tako župani uložili peticijo, kar se ve tudi ni brez pomena. Gotovo je, da bi bila tudi od velike večine občinskih odbornikov peticija sprejeta, da ne govorimo o ljudstvu, mej katerim nasprotniki ljudskih pravic kar z ginejo. Ako se »Narodu« zdi še premalo nad 80 izjav, ki so bile sklenjene v hitri dobi dveh dni, utegne se zgoditi, da se ta agitacija še znatno razširi in da nastane v naši deželi gibanje, od katerega bo liberalce glava bolela. »Narod« naj le pridno hujska! Zakaj je izvestna gospoda korajžna proti splošni in enaki volivni pravici samo v varnem zavetju »Narodovega« uredništva? Zakaj se neki ta gospoda ne upa postaviti v Ljubljani na javnem shodu? Skličite vender enkrat že javen shod v Ljubljani! Na tem shodu v slovenskem središču skušajte povedati, da splošna in enaka volivna pravica ni želja ljudstva!

Res značilno! Liberalci so včeraj storili imeniten korak, ki naj ostane tudi v »Slovencu« prabit. Vložili so neko peticijo, o kateri pravi »Narod«, da je značilna. Da je res značilna za svobodo, katero umevajo liberalci in za liberalno pamet, sledi naj iz priobčenja peticije liberalcev iz Rov, ki se glasi: »Št. 49. Slavni dežel. zbor vojvodine Kranjske! Podpisani občinski odbor je v svoji seji dne 20. sept. 1903 sklenil, naprositi slavni deželni zbor vojvodine Kranjske, da ne spremeni volilnega reda v deželni zbor kranjski in dežel. reda v smislu splošne in enake volilne pravice, ker enaka in splošna volilna pravica ni želja ljudstva. Rova, 20. sept. 1903. (L. S.) Jerman, župan, F. Stare, Petergrin Rode, Miha Županc, Peter Svetlin.« — Taki ljudski prijatelji so liberalci. In »Slovenskega Naroda« nisram take peticije!

Za splošno in enako volivno pravico so došle še peticije občin: Jablanica, Radohovavas, Bukovica, Hrušovka, Velike Lipljanje.

Slovensko dijaštvo pri agitaciji za slovensko šolstvo. V nedeljo popoldne se je vršil na Dobrovem javen shod ferijalnega akademičnega društva »Adrija«. Zbralo se je na tem shodu okoli 1000 ljudi, pripadajočih vsem stanovom našega ljudstva. Trg pred gradom grofa Baguera bil je lepo okrašen z narodnimi zastavami, oder pa, ki je stal na primernem mestu opleten je bil z zelenjem in z njega so vihrale lepe slovenske trobojnice. Pokanje topičev je naznanjalo Bricem, da se vrši na Dobrovem nekaj posebnega. Posebno ganljivo je bilo gledati mnogčstveno četo Hruševljanov in Nebljanov, skrajnih čuvajev slovenstva, prihajajočih pod lepo narodno zastavo na shod, na katerem hočejo pričati, da nočejo nikakor dopustiti, da bi nenasitni Italijani vapelji v svojem namenu, namreč v namenu poitalijančevanja slovenskih krajev nahajajočih se na skrajni južni meji Slovenije. Ob določeni uri pričelo je zborovanje. Za predsednika shoda izvoljen je bil z vslikom g. Šviligoj, župan biljanski. Stud. jur. Gradnik je govoril o slovenski gimnaziji v Gorici ter o slovenski univerzi v Ljubljani. Drugi govornik je bil g. stud. jur. Vošnjak, ki je govoril o legini šoli v Neblem. Dotične resolucije so bile z velikanskim navdušenjem soglasno sprejete.

Na šolo v Preski je imenovan za provizoričnega učitelja učitelj g. Friderik Repovš.

Umorjenega našla je neka pastarica na paši Janeza Rozmana iz Ornuške Vasi. Aretirali so posestnika Jožefa Spolarja iz Češence, katerega sumijo, da je Rozmana umoril.

Na gimnaziji v Novem Mestu je pričetkom šolskega leta 249 dijakov.

Hrvatske novice. »Obzor« poziva hrvatske opozicijske stranke, naj bodo pripravljene na volivni boj, ker vlada dela priprave za razpust sabora in za nove volitve. Vlada hoče opozicijo presenetiti. — Izdevalci opank stavkajo na Raki. — Kongres dermatologov zboruje v Sarajevu. — Veliki gozdovi pri vaseh Dubrava, Janjina, Trstenik in Popovaluha v Dalmaciji so pogoreli. — Skoro vse prebivalstvo v okolici Petrinje se hoče izseliti v Ameriko. — Na nadškofa Stadlerja v Sarajevu je bil poskušan atentat. Neka Mohamedanka je z vso silo hotela govoriti z nadškofom. Vrata so jo prijel in dognalo se je, da je preoblečen moški, ki je imel pri sebi bodalo in revolver. Napadalec je priznal, da je nameraval nadškofa umoriti. — Otvorjena je nova železnica Split-Sinj. — Zagrebški čevljarji so imeli shod, na katerem so sklenili zahtevati, naj vlada njihovo zadrugo razpusti, ker škoduje čevljarjem in ima le nekaj oseb od tega dobiček. — Na Dunaju je umrl zagrebški trgovec Ljudovik Brodžovin. — Rudeče jagode rasto sedaj po nekaterih hrvatskih krajih.

Shoda v Žalcu — ne bo. Danes smo dobili naslednje obvestilo: Nameravani shod »Gospodarsko političnega društva« dne 27. t. m. v Žalcu se radi nastalih okoliščin preloži na poznejši čas, ki se bode pravčasno naznanil.

Iz Pazina 21. septembra. Italijanski vseučiliščniki imeli so včeraj tujak sestanek, da proslavijo obletnico vzetja Rima po Garibaldijevih četah. Značilno je, da so si ravno naše mesto izbrali za ta shod. Za Pazin bore se Italijani že več let. Okolica je popolnoma hrvaška, mesto samo je deloma poitalijančeno, a ima le par pravih italijanskih družin. Da kaže na zunaj še italijansko lice, je jedino zahvaliti naši »dobri c. kr. vladi«, koja pošilja semkaj skoraj izključljivo uradnike italijanskega mišljenja, da odločujejo ti pri občin-skih volitvah v prvem razredu ter dajejo mestu prividno italijansko obilježje. Tukaj so toraj hoteli italijanski dijaki obhajati svoje orgije. Prišlo jih je nekaj čez 50. Le pred-poldne se se kazali na ulicah dokaj oblastno. Popoldne pa, ko so se razgrele vročokrvne glavice teh čestilcev »Serenissime« od ruj-nega vinca, začeli so sprehajaje se po mestu peti iz zivalne pesme. To je izbilo dno potrepljivosti Hrvatov, da so reagirali. Kakih 20 mladeničev je povedalo italijanskim gospodičam na velikem trgu prav resno, da Istra še ni pokrajina italijanskega kralja. To je pomagalo. Posegla je vmes tudi javna straža. Bilo je več aretiranih od jedne in druge stranke. Od Hrvatov zaprli so tudi dr. Gjuro Červarja. Opažalo se je splošno, da je iskala politična oblast pouzro-čitelja nemira le med Hrvatmi — ter

zastevala že zgoda popoldne, da se imajo zapreti hrvaške gostilne, kar je pa župan dr. Kurelić odločno odbil. — Hrvaška gimnazija napreduje lepo. V prvem razredu — vseh je letos pet — ima okoli 50 dijakov, mej temi več Slovencev, koji se prav lahko pridijo hrvaščini. Pri poročamo sploh Slovencev ta naš zavod, koji ima v g. Ivanu Koz-u skrbnega upravitelja. — Trgatev bo letos bolj pozno, po prilici sredi oktobra. Valed suše v prošlem mesecu je grozdje nekoliko zastalo, po zadnjem dežju se pa lepo razvija. Če bo trajalo gorko vreme, imeli bomo v pazinskem okraju dobro vinsko letino.

Srčna prošnja. Dne 13. sept. 1903 zadela je kanalsko dolino na Koroskem velika nesreča. Oblak se je utrgal ter poplavljal taisto. Vihar je razsajal, podrl sadno in gozdno drevje, otresel šele na pol zrelo sadje in uničil veliko poljskih pridelkov. Voda je tako močno narasla, da je v Lipaljavsi raztrgala in odnesla 6 hiš, veliko travnikov in njiv s poljskimi pridelki, 2 hiši sta močno poškodovani in v nevarnosti. Rešiti se je moglo le najpotrebnejše hišne oprave. Beda je velika, izdatna pomoč nujna. Ker je v drugih alpskih pokrajih nevihta veliko nesreč napravila, se na izdatno državno pomoč ne more računati. Lipaljavas je zadnja slovenska vas v kanalski dolini ob italijanski meji. Rojaki in rojakinje! Ne zabite torej potrebnih ponesrečencev! Vse kake milodare iz usmiljenja sprejema župnijski urad v Lipaljavsi, pošta Pontafel. — Još. Eichholzer, župnik.

Hitrost vojne ladije »Babenberg«. V soboto so poskušali v morju pred Puljem hitrost nove vojne ladije »Babenberg«. V pogodbi je bilo, da mora ista znašati 185 milj v eni uri; pri poskušnji pa se je doseglo 1975 milj.

Italijanstvo se umika! V Dalmaciji so upisali najboljši laški patrijotje svoje sinove v hrvatske šole. To so gotovo storili radi tega, ker vedo, da so hrvatske šole boljše od laških, ker vedo, da ima Lah, če zna hrvatski, ko je dovršil hrvatske šole, tudi gotov kruh, med tem, ko bi moral po dovršenih laških šolah stradati. S tem Hrvatje seve ne pridobe nič.

Ustrelil se je v Zadru korporal Mendel, ker ga niso hoteli več pridržati v vojaški službi.

Tržaški socijalni demokratje imajo v Rocolu neko shrambo, kjer hranijo razne oprave za veselice, kakor n. pr. za stave, steklenice, kozarce, les itd. V tej shrambi nastal je v nedeljo ogenj, ki je naredil 2000 kron škode. Zavarovana shramba ni bila.

Za »Legu«. 29. junija priredili so v Gorici veselico na korist »Legu«. Dohodkov je 515888 K, stroškov 218887 K. Ta denar porabijo za laški otroški vrtec, ki ga ustanove »pri Barki«.

Iz Amerike poročajo: V Jolietu je v vodo padel 11letni Alojzij Nasm-bini po domače Gorinov. Za njim je skočil Jurij Marohnič, hoteč ga rešiti, a utonila sta oba. — Zaprli so v Jolietu radi več tatvin Jožefa Tršinarja, doma iz Zaborške pri Smarjeti na Dolenjskem. Tršinar je nameraval pred aretacijo odpotovati v staro domovino. — V mestni službi v Jolietu je sedaj 13 Slovencev. — V pisarno mestne železnice v Čikagi so vdrl lopovi in odnesli 4000 dolarjev. Prej so ustrelili dva uslužbenca.

Čuden ponočen obisk v samostanu v Gorici. V nedeljo po noči okoli 11. ure začelo v kapucinskem samostanu v Gorici tako močno zvoniti, da je spravilo to zvonjenje vso samostansko družino po koncu. Ko so se podali k samostanskemu zvonu, našli so pri njem nekega 45letnega Ivana Gorkiča iz Vrtojbe, reveža, kateremu se je omračil duh. Splezal je namreč čez zid kapucinskega vrta in prišel tako do samostanskega zvona. Poklicali so redarja, ki je nesrečnega zvedel in narišnilo.

Čuden slučaj. Zadnji petek se je vršila pred celjskim porotnim sodiščem obravnava zoper bavišega urednika »Vahtarice« Ambrožiča zaradi razžaljenja časti. Vprašani, ki ste odločevali o krivdi, ste bili s 6 glasi potrjeni in ravno tako s 6 glasi zanižani. Med porotniki je pa bilo 6 slovenskih kmetov in 6 mož nemškega mišljenja. Čuden slučaj!

Pobegnil je knjigovodja restavracije na južnem kolodvoru v Gradcu Viljem Langmayer. Svojemu gospodarju je vzel 1729 K 48 h.

Raspisano je učiteljsko mesto v Cirknici. — Na III. mestni deški ljudski šoli v Ljubljani je izpraznjeno mesto nadučitelja-voditelja.

V Opatju je došel nadvojvoda Ljudovik Viktor.

Občinski svet v Dekanih je imel te dni sejo, v kateri je sklenil protest proti temu, da se hočejo dosluženi vojski tretjeletniki še nadalje pridržati pod orožjem.

Bled je obiskalo do 29. avgusta t. l. 2799 tujcev.

Slovenska nižja gimnazija v Celju. Na tem zavodu je letos bilo v prvi razred sprejetih nad 70 dijakov. Napraviti se bode torej morala paralelka za prvi razred, tudi v drugem razredu bi morala biti paralelka, toda avstrijska vlada, ker se gre za Slovence, nima denarja. Dijakov je na zavodu okroglo 200, kar je najjasnejši dokaz, kako nujno je potrebna ta slovenska gimnazija. Na novo sta nameščena dva gimnazijska učitelja in sicer g. J. Jošt in g. J. Voglar. G. J. Vodnik, ki je doslej poučeval prirodoslovje, se je preselil začasno na Dunaj.

Občinski list — kje si? Obetal se je nam občinski časnik iz Celja in se je nabiralo naročnike. Več županov je poslalo denar, ker tak list potrebujejo, — toda lista ni od nikoder. Reklamovali smo naročnino pri nabiralstvu — toda ne vrne se nam denarja niti pošlje časnika. Zato vprašujemo javno: Kdaj izide občinski časnik? Sicer zahtevamo naročnino — nazaj! — Župan v imenu več tovarišev.

Psi v šolskem poslopju. Pred nekaj leti je izdal c. kr. deželni šolski svet okrožnico, s katero se prepoveduje imeti pse v šolskem poslopju. — Za nekaj časa res nismo imeli teh sicer drugod prijaznih živalic po šolah. Sčasoma se je stvar pozabila — in ti »tovariši« se zopet naseljujejo po šolskih poslopjih, ako kdo oporeka — je zamera. Zato prosimo, — da se prizadete opomni na izdano okrožnico ter se psi in — nesnaga odstranijo iz šol. poslopji — nemira in nesnaga prinesejo dovolj otroci.

Italijanska zastava v Trstu. V ponedeljek popoldne je zaslišal policijski koncipist dr. Zecchini vse one osebe, ki so bile za časa, ko je vihrala italijanska zastava na stolpu magistrata, v poslopju. Zasliševanje je trajalo od prvih popoldanskih ur do poznega večera.

Nov parnik. Dne 24. maja spustili so v Trstu v morje nov parnik »Gorizia«. Včeraj je bila z njim vožnja za poskušnjo. Stroj ima 2500 konjskih moči, parnik je dosegel pa hitrost 1460 milj v eni uri.

Dante Alighieri. To italijansko šolsko društvo, ki ima namen, potujčevati naše otroke, bo imelo 24. sept. v Vidmu na Laškem svoj 14. občni zbor. Vpisalo se je do sedaj 500 zborovalcev. Članov ima društvo 19.000; podružnice so plačale 94.000 lir. Za propagando so porabili 7000 lir, za društvene svrhe 63.000 lir.

V potu svojega obraza se trudi tržaški list »Piccolo«, da bi dokazal laškimi dijakom, kako lepo in koristno bi bilo, ko bi šli vsi v laomest. In gotovo bi šli, ko bi ne bilo nemških pestij.

Ljubljanske novice.

Umrl je v tukajšnjem Leonišču včeraj ob tri četrt na 12. uro dopoldne grof Alfons Paar, svak kneza Windisch-graetz. Obol je pretekle nedelje na vnetju drevesa, v nedeljo zjutraj so ga prepeljali v Ljubljano in še isti dan operirali, a rešitev ni bila več mogoča.

Konkurz je napovedal trgovec Prockel na sv. Jakoba trgu.

Splašeni konji. Na križpotu Bleiweisove in Franca Jožefa ceste splašila sta se včeraj popoldne blapcu Ivanu Oreharju vprežena konja in zdirlja z vozom po cesti do Kolizejske ceste, kjer ju je neki delavec ustavil in prijel. — V Konjušnih ulicah je včeraj popoldne iz kovačnice kovača J. Weisa ušel konj nadporočnika barona Lazarini in je dirjal po Krakovskem nasipu, po Bregu in po Turjaškem trgu v hlev v Gospodskih ulicah šte. 10. Nesreča se ni nobena prigodila.

Iz bolnice. Jakob Garm, 67 let star, oženjen, delavec iz Zelime šte. 8 je bil včeraj prepeljan v deželno bolnico. V delavnici ga je cirkularna žaga prišla za desno roko in mu zmečkala palec in kazalec. — Tesar Lovrenc Pečon, 31 let star, oženjen, stan. v Brezju šte. 40 je pri delu padel z odra in si zlomil desno nogo pod kolenom. Pripeljali so ga v deželno bolnišnico. — Franc Hajdaš, kolarski pomočnik pri Kržidu v Sp. Šiški se je včeraj v delavnici vsekav z sekuro v desno nogo in se tako poškodoval, da so ga morali prepeljati v bolnišnico.

Koncert društvene godbe bode v četrtek, dne 24. t. m. v hotelu »Lloyd« ob 8. uri zvečer. Člani so vstopnine prosti, nečlani plačajo 40 vin.

Tatvine. V novi Vodnikovi hiši na Sodnijski cesti je danes ponoči neznan tat pokradel iz veže slamnice za snazhen čevljev. — Natakariči Ani Pečnik v Wolfvovih ulicah šte. 12. je bilo izpod strešja v Rožnih ulicah šte. 25 ukraden sivo žensko krilo. — M. Cerar, ženi šolskega sluga na ženskem učiteljsku na Resljevi cesti je bila ukradena cela ženska obleka svetlomodre barve in belo spodnje krilo v vrednosti 36 kron. — Mariji Santelj, ženi užitninskega paznika na Karlovski cesti šte. 26, je 21. t. m. neznan tat ukradel iz kletke kosa.

Rekruti. Pišejo nam: Vojno ministarstvo si hoče pomagati iz zadrege s tem, da vabi rekrute v aktivno službo, dočim obeta tretjeletnikom, da jih bodo odrešili prostovoljni rekrutje. Tukajšnjim rekrutom se daje v pisarni vojaškega referenta na magistratu, kakor čujemo, pouk, kako se jim bo v tej zadevi ravnati, posebno tudi glede prostovoljnega vstopa v aktivno službo, za kar je neki določen dan 5. oktobra t. l. Kak je ta pouk in v koliko je v skladu s stališčem, katerega naj bi zavzemali Slovenci, nam ni znano.

Izgubljen in najdeno. Sobarica Katarina Kulino, stanujoča v Črni vasi šte. 11, je izgubila dne 23. t. m. pred južnim kolodvorom črno usnjato denarnico, v kateri je imela okoli 8 kron denarja. — Na poti z Rožnika po gozdu in po Lattermanovem drevoledu je zgubil natakarič L. Schreiber, stanujoč v Preširnovih ulicah šte. 5, solnčnik z zlatim držalom, vreden 32 kron. — Delavec Franc Šturk, stanujoč na Karolinski zemlji šte. 36, je našel včeraj zjutraj v cestnem jarku na Karolinski zemlji dva nova stola.

Izseljevanje. Danes po noči je odpotovalo v Ameriko 89 Hrvatov in 25 Slovencev. Na južnem kolodvoru je prijel policaj včeraj tri fante, ki so hoteli brez pravice odpotovati v Ameriko.

Vstaja na Balkanu.

Berolinski »Lokalanzeiger« priobčuje telegram iz Carigrada, v katerem pravi, da se oficijelno potrjuje, da je Bolgarija mobilizirala 30 rezervnih bataljonov. Turčija pa je zapovedala, da se morajo mobilizirati vsi obstoječi redibataljoni. Neki turški državnik je izjavil, da je vojska edina rešitev iz teh zamotanih razmer. V teh krogih se torej govori, da mora priti na vsak način do vojske.

Pogajanja med bolgarsko in turško vlado so prišla do naslednjega zaključka: Bolgarski vladi se je naznanilo, da izda sultan v dveh dneh irade, v katerem sultan zahteva, da se sestavi komisija; člane komisije bo na turški strani izvolil sultan, na bolgarski pa eksarh. Komisija bo imela nalogo, izdelati reglement in zakon, ki bo zadeval avtonomijo občin, policijo, zvišanje davka itd. Stalen bolgarski poročevalec bo sultanu sporočal o položaju in zadevah Makedoncev.

Vesti poročajo tudi, da se Bolgarija in Srbija pogajata, da boste skupno postopale v makedonskem vprašanju.

Turške grozovitosti se nadaljujejo. Tako se poroča, da turške čete kaj surovo postopajo na drinopoljskih okrajnih mejah. Veliko število vasi so turški vojaki zažgali in mirne prebivalce pomorili.

V vasi Erikleri so skupaj zvezali 45 mož ter jih zunaj vasi v pričo njih žen pomorili. V vasi Tasterpe so najprej turški vojaki zaprli vse hiše in potem jih zažgali. Prebivalstvo je zgorelo. Veliko ubežnikov, ki so hoteli pobegniti v Bolgarijo, je bilo strahovito pomorjenih. Strah prebivalcev je tolik, da ubežniki more svoje otroke, da jih njih jokene izda. V bulgarskem okraju se nahaja do 12.000 ubežnikov.

Poroča se nadalje, da so vstaši pod vodstvom Tsončeva zasedli mesto Mehnik.

»Standard« javlja iz Carigrada: Štiri ali pet angleških vojnih ladij je dobilo ukaz, naj v bližini Soluna ostanejo v dotiki med seboj. Slučen ukaz so baje dobile tudi francoske vojne ladje.

Vstaši nadaljujejo boj proti turškim vojakom. Tako je porta obvestila avstro-ogrsko in rusko poslanstvo o vstaških bojih na gorovju Perim (okraj Sereš); nadalje so vstaši napadli turške vojske v Sladnja (okraj Kirkkilise), a na to zbežali v gore; v župnišču pa, da so pustili dinamit, ki je eksplodiral, na kar je pogorela cela vas. V gozdu pri Nevrokopu (okraj Sereš) so skriti vstaši streljali na turško patruljo, na kar so zbežali v Bolgarijo. Bolgarska straža je neki na meji streljala na nekega mohamedanca iz vasi Kalfela.

Nad turškimi grozovitosti se zgražajo ameriške Zedinjene države ter se čudijo, da se kaj takega godi danes v civiliziranem svetu. Pa veleoblasti se ne ganejo, marveč mirno gledajo, kako Turek mori nedolžne krščanske žrtve. Koliko časa bode to še trajalo?

Turčija je tekom vstaje zgubila 1700 vojakov, ranjenih je bilo 1500 mož, pogreša se jih 1500, skupaj torej 8200. Tako govore turški viri, gotovo so pa turške izgube še večje.

V Kermanu poleg jezera Perlep so Turki ubili 100 vstašev. Vstaškega vodjo Ligorja so Turki vjeli. V Kokindji so vstaši zažgali 167 hiš.

Izpred sodišča.

Izpred deželne sodišča.

Begunca pred orožniki skrival. Zaradi hudodelstva javnega nasilstva na 1 leto je obsojen France Kunstelj kot kaznjenev v šiški pobegnil od dela. Klatil se je v bližini vasi Moste, ne da bi se bilo orožnikom posrečilo ga prijeti. Izvedelo se je pa, da je imel Kunstelj svoje zavetje pri delavcu Janezu Kavčiču v Zejah, ki ga je ta skrival pred orožniki in mu tudi dajal semtertja kaj jesti. Sodni dvor je Kavčiča zaradi tega obsodil na 6 tednov ječe. — Tudi demonstracija v »Zvezdi«. Arretovanje preprečil je Miha Vojska iz Ljubljane. Dne 8. junija t. l. je nekoliko pijan bil v »Zvezdi« glasan in ko ga je stražnik vprašal za ime, mu ga obdolženec ni hotel povedati, kar je dalo povod, da je bil aretiran. S početka je šel mirno s stražnikom; ko se je pa neka ženska oglasila, »da ga naj puste, ker ni nič naredil«, jel se je stražnikoma zoperstavljati, bil je z rokama proti njima in ju tudi z nogama suval. Končno se mu je tudi posrečilo, da je stražnikom všel, ker se je občinstvo zanj zavzelo in nastopilo proti stražnikom. Obsojen je bil Vojska na mesec, težke ječe. — Tatvina pri Bernatoviču. Marija Pepevnik iz Zišalja v ptujskem okraju doma, je bila v Bernatovičevi trgovini v Ljubljani za prodajalko. Tu si je prisvojila iz prodajalne svojega gospodarja dve bluzi, tri spodnja krila, eno srajco in en komad svile. Obdolženka krivdo priznava. Sodišče jo je obsodilo na tri tedne ječe. — Konkurz v Postojini. Klobučar Matija Frank je priznal, da se je že več kakor pet let čutil pasivnega, kljub temu pa ni hotel napovedati konkurza. Se zadnja leta je naročeval blago, katero je deloma plačal, deloma pa ostal dolžan. Premoženja nima, da bi upnike mogel zadovoljiti. Sodni dvor mu je prisodil deset dni ostrega zopora. — V Ameriko je pred vojaškim naborem hotel pobegniti Tone Brulc, posestnikov sin iz Luterškega sela. Obtoženec pravi, da je hotel samo par let tam ostati, da bi si bil kaj prislužil, ker ni doma dela, če bi pa tam ne bil dobil dela, je imel namen, se takoj povrniti domu. Sodišče ni moglo tega zagovora upoštevati, ker bi Brulc moral iti že prihodnje leto na nabor. Obsojen je bil na deset dni ostrega zopora in na 10 K denarne globe.

Oproščena morilka. V Kološvaru je ustrelila deklica Matilda Balazo lekarnarja Morica Hirschca, ki ji je obljubil, da jo vzame za ženo, jo speljal, potem pa zapustil. Porotniki so jo oprostili.

Od univerzalne dednje umorjen. Stari kmet Brattu v Temešvaru je imel v Temešvaru razmerje z mlado Paraskevo Csukure, ki je starca tako omamila, da je napravil oporoko, v kateri ji je zapisal vse premoženje. Ko je skoro nato starac zvedel, da deklica lahkemisljeno živi, grozil je, da jo razdedi. Dekle je po noči s svojim bratom prišlo v starčev sobo in z bratovo pomočjo starca umorilo. Brat in sestra sta bila obsodena vsak na 15 let težke ječe in oporoka proglašena za ničevo.

Nova obravnava proti bivšemu poslancu Palislo, katerega dolže umora se je pričela v Florenci včeraj.

Porotno zasedanje v Gorici. Letos bržčas tudi odpade tretje porotno zasedanje v Gorici, ako se ne pripeti do novembra kaj takega, da bi dalo gradiva za obravnave. Sedaj sta le dva slučaja, ki spadata pred porotnike, ali radi dveh obravnave se ne skličeje porotnikov. Zato se bržčas preloži na zasedanje meseca februarja prihodnjega leta. — Mešetarja Braulin in Louvier, ki sta zapletena v znane Kerkočeve sleparije, ne prideta več pred porotnike, marveč pred okrožno sodnijo.

Razne stvari.

Najnovejše od raznih strani.

Spošni rudarski shod. Včeraj dopoldne je bil otvorjen na Dunaju na slovesen način in ob veliki udeležbi splošni rudarski shod. Otvorilni zborovanje je minister za poljedelstvo, Giovanelli, pozdravil zbrane, izrekel nado, da bi imel ta shod, kakor njegovi predniki, obilo znanstvenih in praktičnih vspehov. Predsednikom je bil izvoljen grof Larisch. — Eksplozija. Iz Mozambika se poroča, da je nastala v trdnjavi Sao Sebastiao dne 21. t. m. grozna eksplozija v zalogi smodnika in granat. Veliko ljudi je ubitih in ranjenih. — Buren prizor. V okrajnem sodišču Vinohradi je radi požiga na 6 let obsojeni Jožef Martinek napadel spremljajočega vojaka in zagrabil za njegovo puško. Končno se je posrečilo vojaku obrniti nasajeni bajonet proti kaznjencu, kateremu se je zadržal bajonet skozi nosnico do očesa, da se je zgrudil krvav v nezavest. — Bankrot. Banka Galler, Schulze in tov. v Radeburgu in Daždanah je propadla. Galler je ubežal. Blagajne so prazne. Mnogo malih

upnikov je popolno uničenih. — Cesar je daroval pri zadnji povodnji na Koroškem prizadetih 20.000 kron, na Štajerskem pa 5000 kron. — Pod vlak se je vrgel na Dunaju trgovec s knjigami Karol Reger. Umrli je vesled dobrih poškodb. — A tentatna vojašnica. Iz Zombora na južnem Ogrskem poročajo, da je ondi v vojašnici našel nek vojak bombo in jo je nevede, kaj je, položil v svojo sobo. Ko je povedal o najdbi svojim predstojnikom, bil je zadnji trenotek, da se je preprečila velika eksplozija.

Pij X. in jezuitje. Iz Rima se poroča, da je jezuit Steinhuber sporočil papežu, da je »družba Jezusova« neizmerno ovseljena, da je on izvoljen za papeža. Papež Pij X. je nato odgovoril, da vedno rad misli na svojo tesno zvezo z jezuiti v Mantovi. Redu je zelo naklonjen; njegovi člani imajo pri njem vedno dostop.

Pismo z Merkurja. Na Merkurju žive ljudje! Tako sodijo spiritisti. V berlinskih spiritističnih krogih vzbuja veliko zanimanje pismo »z drugega sveta«. S posredovanjem nekega tamošnjega »medija« je prišlo na uredništvo nekega spiritističnega lista pismo bivšega protestantskega misijonarja, v katerem ta pravi, da biva na Merkurju in da bo »vernikom« poslal razne vesti o odnošajih prebivalcev na Merkurju.

Razrezano truplo na reki. Iz Madrida poročajo: Te dni so ribiči v Savili potegnili iz vode nekaj žakljev, ki so pluli po reki Guadalquivir. Ko so odprli žaklje, zapazili so, da je v njih na kose razrezano moško truplo. Policija je skoro dognala, da so jutraj cestni pometaji videli nekega Miguela Molina, ki je metal neke stvari v reko. Policija je Miguela Molina prišla in Molin je priznal strašni umor. Njegova žrtev je bil njegov sva k 35 letni Kajetan Alvarez, uslužbenec na južnem kolodvoru. Molin je izjavil, da je Alvarez svojo ženo silno mučil, zato ga je umoril. Pri umoru je njegova sestra popolnoma nedolžna. Razbil je Alvarezu s kladivom črepinjo, ko je Alvarez spal. Položil je truplo v velik kordek, — nato je truplo prenesel v svoje stanovanje, kjer je truplo celo noč razkosaval. Ker je imel Alvarez samo eno oko, je Molin iztaknil svoji žrtvi obe oči, da bi tako napravil žrtev nepoznano. Ušesa in ustnice je truplu odrezal z britvijo. Vse te strašne stvari je Molino pripovedoval prav mirno. Njegovo sestro so tudi zaprli.

Naredno gospodarstvo.

Občinska naklada na žganje.

Bliža se čas, ko je občinam sestavljati proračune dohodkov in stroškov za l. 1904. Nekateri naših občin si to stvar jako jedno stavno uravnajo. Proračunijo stroške, a glede pokritja si dosti glave ne belijo ter kar kratkotalno potrebščino pokrijejo z dokladami na direktni davek ne meneč se za to, ali bi se ne našli drugi posestva ne preveč obremenjujoči viri obč. prihodkov. Tako se potem najde občine, ki imajo 50 do 100% obč. doklado na direktni davek. Ubogi posestnik kmetije mora le za občinske potrebe neštetiokrat podvojene davke plačevati, če se upošteva, da okrajni cestni zastopi, zdravstvena okrožja, za zgradbo šol ter deželni zaklad tudi svoje pokritje iščejo na tej davčni stroki. Čudno torej ni, da vse zdihuje nad previsokimi davki, da kmetovalcu kmetija nič več ne nese. Pregleduje naj se dežel. odbora letno poročilo, našlo se bo, da niti desetina naših občin ne umeje davčno breme praviloma razdeliti na vse občane vsaj približno enakomerno tako, da bi jeden del bremen nosil tisti, ki kaj poseduje, drugi del pa tisti, ki sicer ni posestnik, a vendar uživa vse ugodnosti občinske uprave. Davke plačevati sicer ni prijetno, ali olajšano je breme, če ga nosi več skupin, tisti, ki je posestnik itak od svojega posestva poseben davek plača ter ravno tako prispeva pri indirektnih davkih, kakor oni, ki nič ne poseduje.

Država in dežela skrbita po možnosti za to, da za pokritje potrebščin državnega in deželnega gospodarstva prispeva kolikor najbolj mogoče vse prebivalstvo. Tako naj bi storile tudi občine, saj jim občinski red nudi priliko. Po občinskem redu smejo občine v pokritje občinskih bremen nalagati občinske naklade na vžitnino od vina in mesa, na porabo pive in žganih opojnih tekočin. Poglejmo letno poročilo deželnega odbora in našli bomo, da ima komaj 40 občin na Kranjskem kako naklado na vžitnino od vina in mesa, na prstih jedne roke je našti obdine, ki bi pobirale naklado na pivo ali žganje. Nije pa skoraj obdine, ki ne bi imela več ko 30% občinsko doklado na direktni davek.

Morda poreče kedo, in tu mislimo one župane, ki so gostilničarji, saj itak dosti davka plačujem, čemu si bom še obrt obremenil z davki. Tem bodi povedano, da ravno s tem, če se v njih občini pobira občinska doklada na vžitnino, si kaj prihranijo, kajti navadno so to večji posestniki, ki torej naj-

več direktnih davev plačujejo, in če se jim znižajo doklade k direktnim davkom, imajo ravno oni največ dobička od tega. Potrebščine občinske uprave se morajo pokriti, naj se sedaj plač iz levega ali desnega žepa, postusijo naj torej urediti drugače davke in videli bodo, da jim to ne bo v škodo.

(Konec prih.)

Društva.

(Vabilo k veselici), katero priredi prvo slovensko katoliško slovensko društvo dne 27. sept. l. 1903 v društveni dvorani pri gospe J. Klinar v Kropi. Vpored: 1. »Popotovanje naše veselje«, poje moški zbor. 2. »Novi zvon na Krtinah« ali »Srečna sprava«, igra v treh dejanjih, spisal Ant. Kržič. Med vsakim dejanjem poje moški zbor: a) Mornar. b) O mraku, c) Dijaška. 3. Prosta zabava. Začetek točno ob 4. uri popoldne. Vstopnina: Sedeži 40 vin., stojišča 20 vin. K obilni udeležbi uljudno vabi odbor.

(Vabilo k veselici), katero priredi »Slovensko katoliško izobraževalno društvo« v Olševku s sodelovanjem dekliške Marijine družbe v nedeljo, dne 27. sept. in 4. oktobra 1903. Vpored: 1. S. Gregorič: Naša zvezda, poje mešan zbor. 2. Prolog k igri sv. Neže. 3. Vilj. Pailler: Sv. Neža. Igrokaz v dveh dejanjih. 4. Kmet Herod, burka s petjem v dveh dejanjih. Začetek ob pol 4. uri popoldne. Sedeži I. vrste 80 v., II. vrste 60 v., stojišča 30 v. Ker je čisti dohodek namenjen za nabavo društvene zastave, se preplačila hvaležno sprejmo. K obilni udeležbi vabi odbor.

Darovi.

Poslani našemu uredništvu:

G. Ivan Fatur z Rakeka za pogorelce v Vačah 250 K, v Predgradu 250 K, v Bovecu 250 K in Podtabrom 250 K. — Župni urad St. Urška gora 8 K za pogorelce v Predgradu. — V cerkvi Jezusovega Srca se je za pogorelce v Podtabru in Predgradu nabralo 15 K.

Bog plačaj!

Prispevki zgodovinskemu društvu.

Zgodovinsko društvo za slovensko Štajersko je dozdaj na članarini in podpornini prejelo od p. n. gg.:

Mat. Slekovca pri Sv. Marku niže Ptuja 110 K. Mil. Schmida v Solčavi 70 K. Jak. Bohinca in J. Majcena v Mariboru po 10 K. Ant. Vraza pri Sv. Antonu v Slov. gorah 10 K. dr. Jos. Somreka v Šmarju pri Jelšah 5 K 40 v. dr. R. Pipuš, dr. Fr. Rosine, dr. J. Glančnika, dr. I. Glaserja, dr. Fr. Firbasa, dr. Fr. Vouška, dr. Silv. Hrašovca, dr. V. Kača, Fr. Simoniča, J. Voha, Ant. Jerovška, Fr. Bohaka, Mat. Štrakla, dr. Fr. Kovačiča, dr. I. Mlakarja, M. Mateka, R. Janežiča, dr. Fr. Feušča, dr. Ant. Medveda, Jak. Kavčiča, Jan. Vrežeta, Ant. Korošča, Avg. Stegenška, R. Marzidovška, Ant. Kolariča, J. Spindlerja, S. Gaberca, L. Herga, Jož. Zidanška, H. Schreinerja, vsi v Mariboru, po 5 K; Jož. Čadeta v Studenicah 5 K, Ant. Kaspreta, M. Lubše, dr. K. Štreklja Fr. Hauptmana, Fr. Robiča, dr. K. Glaserja, dr. M. Murka, vsi v Gradcu, po 5 K; Fr. Gomilška pri Sv. Barbari 5 K, Dav. Žunkoviča v Kromeržu 5 K. Mil. Sketa in Ant. Stergarja v Laškem po 5 K, dr. Fran. Kosa v Gorici 5 K, M. Jurkoviča in Ant. Kocbeka pri Sv. Petru pri Mariboru po 5 K. Leop. Vozliča v Riegerburgu 5 K, Fr. Zmazeka pri Sv. Benediktu v Slov. gorah 5 K, Fr. Stuhca pri Sv. Tomažu pri Ormožu 5 K, Al. Arzenška v Vitanju 5 K, dr. J. Hrašovca, Franc Ogradija, dr. Jož. Hohnjeca Jož. Kardinarja, I. Tomažiča, Jak. Kosija, I. Goriška, Ant. Cestnika, vsi v Celju, po 5 K, dr. A. Suhača pri Sv. Ani na Krembergu 5 K, J. Frangeža pri Sv. Marjeti ob Pesnici 5 K, dr. Franca Glančnika in Bernarda Jentla v Mariboru po 2 K, I. Kranjca v St. Ilju v Slov. gor. 2 K, V. Janžekoviča pri Sv. Miklavžu pri Ormožu 2 K, Greg. Presečnika v Frankolovem 2 K, Jož. Erkerja v Vitanju 2 K, Fr. Grandošeka pri Spodnji Kungoti 51 starih novcev in staro knjigo, dr. Pipuš v Mariboru izvirno slovensko dolžno pismo iz l. 1630.

Daljne prispevke sprejema blagajnik dr. R. Pipuš, odvetnik v Mariboru, rokopiše za tisk in druga poročila tajnik dr. Fr. Kovačič, profesor bogoslovja v Mariboru, predmete zgodovinskega pomena za muzej pa arhivar Avgust Stegenšek, pref-kt v Mariboru.

Telefonska in brzajavna poročila.

Dunaj, 23. sept. V današnji seji državnega zbora je naznanil predsednik sklicanje državnega zbora. Predložena je zbornica predloga o vojaških novincih, ki je v toliko spremenjena, da se več vojaških novincev nego prejšnja leta sme uvrstiti med vojake le, ako tudi ogrski državni zbor odobri isto število.

Prihodnji teden prekine državni zbor zasedanje do novembra.

Dunaj, 23. sept. Ministerski predsednik je predlog o vojaških novincih predložil z daljšim govorom. Čehi, Vse-nemci in soo. demokrati so napravljali živahne mejklice. V razpravo je prišel nujni predlog Mladočeha Plaček a glede tretjeletnikov. Govorila sta tudi Malik in Choc. Razpravo zbornica nadaljuje.

Dunaj, 23. sept. V svojem nalogu je danes v drž. zboru ministerski predsednik Körber obžaloval, da je bila vlada primorana se poslužiti § 14. Pojasnil je položaj in vzroke, ki so primorali izpremeniti predlog o vojaških novincih. — Narodne zahteve Madjarov glede armade bi ne bile samo krajšanje vladarjevih zakonitih pravic ampak bi tudi kršile ustavne pravice totranske državne polovice. (Pitrtjevanje.) Ker so Ogri take stvari zahtevali, je vlada 26. junija podala demisijo in izjavila, da je povdarjala pravice totranske državne polovice in je opozarjala na nevarne posledke, ako se ugoti onostranski drž. polovici. (Odobranje.) Vladar demisije ni sprejel in je vladi izrazil zaupanje ter je pooblastil ministerskega predsednika k izjavi, da bo skupnost armade ostala nedotaknjena. (Živahno odobranje.) Mi ne iščemo boja. Nemški armadni jezik mora biti ohranjen. (Mejklici.) Na to je pojasnjeval zadevo tretjeletnikov, ki bodo odpuščeni takoj, ko sprejme zborn. predlog o voj. novincih. Zbornica je odklonila predlog Pernerstorferjev, naj se o govoru ministrskega predsednika otvori debata.

Dunaj, 23. sept. Mladočehi so postavili svoje nujne predloge, ko so dosegli, da je prišel na vrsto Plačekov predlog. Radi tega bo skoro gotovo še danes razprava o vojaških novincih.

Dunaj, 23. sept. Katoliško-narodni drž. poslanci so vložil naslednje nujne predloge: poslanec Žitnik za pomoč pogorelcem v Dobračevi pri Žireh, Suklje za pogorelce v Vačah, Pogačnik za pogorelce v Taboru in za pomoč po povodnji oškodovanim Kranjskogorčanom, Ratečanom in Belopečanom ter da se prične z regulacijo Save v radovljiškem okraju. Poslanec Pfeifer je vložil nujni predlog za pomoč pogorelcem v Predgradu, Zičkar za pomoč po elementarnih neizgadah oškodovanim vinogradnikom.

Budimpešta, 23. sept. Dokler se ne uredi razmere in cesar ne dobi moža, ki bi prevzel sestavo novega ministerstva, bo Khuen vodil posle. Cesar za sedaj ne pride v Budimpešto.

Budimpešta, 23. sept. »Budapesti Hirlap« pravi, da je avktor armadnega povelja maršal Beck, šef generalnega štaba. Beck da je zložil ono povelje popolnoma sam. Samo vojni minister in grof Goluchowski sta bila obveščena, kaj se pripravlja. Oba sta bila takemu povelju nasprotna, a povelje je bilo objavljeno proti nju volji.

Budimpešta, 23. septembra. Vsi listi zahtevajo zadoščenja radi armadnega povelja. Položaj je vedno bolj kritičen tudi v vladni liberal. stranki v kateri v smislu madjarskih narodnih zahtev vedno odločnejše nastopa grof Appony, ki je v včerajšnji seji stranke predlagal naj se ne čaka na to, kaj prinese Khuen z Dunaja in naj se nastopi samostojno. Njegovi pristaši so klicali: »Mi nočemo biti lakaji Dunaja!« »Mi si ne pustimo poveljevati!« Andrassy je izjavil, da so sedanji dogodki historičnega pomena in one resnobe, kakor l. 1867. Po burni seji se je sklenilo imeti danes zopet sestanek. Ni izključeno, da Appony z 80 do 90 poslanci somišljeniki izstopi iz vladne liberalne stranke. Grof Karolyi je prosil kralja Edvarda, s katerim je znan, naj posreduje v korist Madjarom, a kralj Edvard je to takoj odklonil. Opozi-

cija grozi z velikimi škandali v zbornični seji in grozi, da bo, ako bo Hedervary prebral vladarjevo pismo o razpustu, zbornice pismo na drobne kosce raztrgala.

Dunaj, 23. sept. Iz Pešte poročajo: Vse je vznemirjeno, ker Khuen noče dati nikakih pravih pojasnil. Iz tega sklepajo, da zadoščenje ne bo tako, kakoršno si žele. Jeze se tudi, da se Körber meša v ogrske zadeve. Košutova stranka je sklenila poslati cesarju protest in ga predlagati v zbornici. Jutri bo Košut v zbornici pojasnil stališče svoje stranke. Predlagal bo, naj zbornica izvoli odsek, ki bo sestavil besedilo odgovora na cesarja. Socijalisti prirede jutri veliko demonstracijo proti Košutovcem. Ljudska stranka ne sklone nič, dokler jej ne bo znana izjava vlade. Zagotavlja se, da je Khuen dobil nalog sestaviti nov kabinet. Kralj izroči Khuenu autograf, v katerem izjavi, da ne da nikakih narodnih zahtev. Proti Khuenu je vedno večja jeza. Vest, da sestavi ministerstvo, razburila je še bolj opozicijo. Eden list priobčuje pismo, v katerem se trdi, da krona ne bo mogla računati na ogrske regimente. Če se prikaže Khuen v zbornici, vržejo ga poslanci ven.

Budimpešta, 23. septem. Khuen ni dosegel, da bi cesar s posebnim pojasnilom na madjarski narod pojasnil svoje armadno povelje, pač pa bo cesar naslovil neko tozadevno pismo na Khuena, ki je izjavil, da sprejme zopet ministersko predsedstvo, da bo tako v sedanjem položaju tolmač mej krono in narodom.

Budimpešta, 23. sept. Uradni list ravnokar priobčuje vladarjevo pismo grofu Khuen-Hedervaryju. V pismu izraža vladar žalost nad ustavnim življenjem Ogrske in nad razmerami, ki škodujejo deželi. V pismu izraža cesar svojo voljo, da ostaja pri pogodbi z l. 1867 in pri pravicah, ki mu jih ta pogodba daje, posebno glede pravic najvišjega vodstva skupne armade. Zahtev, ki integriteto od njegovih prednikov prevzete dedščine zmanjšujejo, ne bo torej v interesu ogrskega naroda nikdar priznal. Na drugi strani ne odreka, da bi izvršil one zadeve, glede katerih je vlada v zadnjem času podala v zbornici izjave in ki se gibljejo v okviru, v katerem smatra take odločbe za umestne. Pismo sklepa cesar z upanjem, grof Khuen bo narodu pojasnil njegove očetovske namene in mu zato vnovič podeljuje mesto ministrskega predsednika.

Budimpešta, 23. sept. Današnja seja poslancev liberalne stranke se je pričela ob 10. uri dopoldne. Ob 9. uri je bila hiša, v kateri zboruje stranka, oblegana od velike množice ljudi. Grof Khuen je v svojem nagovoru se zahvalil, da se je seja na danes preložila in je podal zborovalcem vsebino cesarjevega pisma, o katerem je dejal, da bo okrepilo zaupanje narodovo s krono. Napovedal je, da dobe Madjari k o n c e s i j e glede vzgoje vojaške mladine, glede upoštevanja madjarskega elementa pri polkih, v vojaških zavodih bo pri pouku več madjarščine, da se tako navduši mladino za vojaški stan. Prevzel je zopet mesto ministrskega predsednika, da s tem krije krono, nikakor je pa ne misli ohraniti definitivno. Grof Apponyi je predlagal, naj se vsa zadeva glede cesarjevega armadnega povelja še danes reši. Nato se je seja prekinila ter se nadaljuje ob 6. uri zvečer.

Budimpešta, 23. sept. Nekateri listi pravijo, da kakor hitro pride na Ogrskem novo ministerstvo, bo armadno povelje uničeno, da se na tak način da madjarskemu narodu zadoščenje.

Budimpešta, 23. septembra. Vodjo ogrske ljudske stranke poslanca Štefana Rakowskyja je na lovu nevarno obstretil nek divji lovec. Rakowskemu so morali odrezati eno roko.

Budimpešta, 23. sept. „Pesti Hir-lap“ pravi, da pride drugi sin nemškega

cesarja v kratkem za nekaj časa na Ogrsko, kjer bo govoril napitnico v madjarščini.

Braševo, 23. septembra. 50 vojakov-tretjeletnikov je hodilo po mestu in vpilo: „Mi nočemo dalje služiti!“ Policija vojakov ni mogla aretirati, ker se je občinstvo zavzelo za vojake. — V Lošoncu so vojaki tretjeletniki pri odhodu k vaji peli Košutovo pesem.

Dunaj, 22. septembra. (C. B.) Ruski car se pripelje 30. t. m. na zahodni kolodvor, odkoder se odpelje v Schönbrun, kjer bo opoludne gala-odbed. Ob 2. uri popoldne odpotuje car z avstrijskim cesarjem na lov v Mürzsteg, odkoder odpotuje car 3. oktobra, ne da bi šel še na Dunaj.

Vipava, 23. sept. Častnega občanstva Gočani liberalnim kandidatom nočejo nikakor podeliti, ker bi bila to prevelika čast za „goške tolovaje“.

Maribor, 23. septembra. Pri nesreči ob dravskem mostu utonivšega redarja Ljubšo so danes našli. Glava mu je bila tako stisnjena mej pilote mostiča, da so mu piloti popolnoma zmečkali glavo.

Inomost, 23. sept. Pripravlja se že odlok, po katerem se ustanovi laška univerza drugje.

Pulj, 23. sept. Tu je nemudoma umrla 46 letna Marija Pudisch. Zapri so njenega moža, ker ga sumijo, da je svojo ženo umoril.

Praga, 23. sept. Opazuje se, da so železnični vozovi polni orožja in streljiva, kar bi značilo, da se Avstrija pripravlja na odločilen korak v Make-doniji.

Belgrad, 23. sept. Vlada je demisionirala.

Pariz, 23. sept. Francoski socijalisti so svetovali laškimi, naj ne demonstirajo proti carju.

London, 23. sept. Čuje se, da je kralj ponudil mesto vojnega ministra lordu Kitschenerju, ki se vrne v kratkem iz Indije.

Meteorologično poročilo.
Višina nad morjem 306.2 m, srednji zračni tlak 786.0 mm

Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celsiusu	Veterevi.	Nebo	Padačina v 24 urah v mm.
22. 9. sveč.	743.8	10.4	sl. zah.	jasno	
23. 7. jut.	745.1	6.7		megla	0.0
23. 2. popol.	744.6	17.5	sr. jvzh.	jasno	

Srednja večerajšnja temperatura 12.8°, normale 13.9°

Dunajska borza
dné 22. septembra

Skupni državni dolg v notah	99.50
Skupni državni dolg v srebru	99.45
Avstrijska zlata renta 4%	119.40
Avstrijska kronrska renta 4%	99.80
Avstrijska inv. renta 3 1/2 %	91.25
Ogrska zlata renta 4%	116.90
Ogrska kronrska renta 4%	96.40
Ogrska inv. renta 3 1/2 %	87.65
Avstro-ogrsko bančne delnice	15.75
Kreditne delnice	633 —
London vista	239.29 1/2
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. v	117.35
20 mark	23.47
20 frankov	19.63 1/2
Italijanski bankovci	95 —
C. kr. cekini	11.34

Mejnarodna panorama
Pogačarjev trg.
Ta teden
Slikovita Koroška.

Oklopju slična barva za zidovja, katere boja je nespremenljiva, stanovitna tudi proti vplivu svetlobe, apna in vremena, ter neodkršljiva, je priporočljiva posebno stavbinskim podjetnikom, zidarskim mojstrom, hišnim posestnikom itd. Poraba je tako preprosta, da lahko vsakdo sam z njo prevleče vnanje dele poslopjinega zidovja. Edina prodaja pri tržki **BRATA EBERL v Ljubljani**, Franciskanske ulice.
Vnanja naročila proti povzetju. 524 10 11—2

Spretnega stenografa
sprejme takoj
dr. Josip Furlan
odvetnik v Ljubljani.
1250 3—1

Vsak petek in postni dan velika izbira

svežih morskih rib.

Ob vsakem dnevnem času žive postrvi in šeuke.

Rastlinska maščoba kg. po 68. kr.

Bogata zaloga vin v buteljkah, šampanjca, konjaka, ruma, čaja in peciva za čaj po najnižjih cenah

J. C. Praunselss
ekspozitna trgovina s specerijo, delikatesami in kranjskimi klobasami z vinom in pivotočem.
1239 6—2

Največja izbira najnovejšega baržuna za bluze

pri 1249 3—1

Šinkovic dediči,
Mestni trg.

Najnižje cene.

Največji izbor.

Preobleke Popravila.

L. Mikusch
tovarna dežnikov,
Ljubljana, Mestni trg 15.

Slava Jezusu.

Pesmi na čast božjemu Izveličarju za mešan zbor, deloma z orgljami izdal

P. Hugolin Sattner
ord. ff. min.

Partitura in 4 glasovi 8 K, vsak nadaljni glas 50 vin.

Naroča se: **franciškanski samostan, Ljubljana.**

Čisti dobiček prejmo knezošk. zavodi.

1111 5

Ljubitelj čaše dobrega čaja zahteva povsodi najfinejši in najboljši čaj sveta

INDRA TEA

Melanža iz najfinejšega kitajskega, indijskega in cejlonskega čaja. Pristen le v izvornih zavojih. Založniki 1252 26—1 so razvidni na lepakih.

Kapljice sv. Marka.

Te glasovite in nenadkriljive kapljice se uporabljajo za notranje in zunanje bolezni.

Učinkujejo nedosegljivo in spasonosno pri boleznih na želodcu, ublažujejo katar, urejujejo izmeček, odpravijo naduho, bolečine in krče, pospešujejo in zboljšujejo prebavo, čistijo kri in čreva.

Delujejo izborno proti hripavosti in prehlajenju. Lečijo vse bolezni na jetrih in slezih ter koliko in ščipanje v želodcu. Odpravijo vsako mrzlico.

Te kapljice so najboljšo sredstvo proti boleznim na maternici in modromu ter raditega ne bi smele manjkati v nobeni meščanski in kmečki hiši.

Naročuje se edino in točno le pod naslovom: **Mestna lekarna, Zagreb, Gornji grad št. 25, poleg cerkve sv. Marka.**

Denar se pošilja naprej ali pa povzame. Manj kot ena dvanajstotica se ne pošilja.

— Cena je naslednja in sicer franco dostavljena na pošto:

1 ducat (12 stekl.)	4 K	5 ducatov (60 stekl.)	17 K
3 ducati (36 ")	11 "	10 ducatov (120 ")	32 "

Mestna lekarna
Zagreb,
Markov trg št. 36.

Ustanovljena leta 1360.
1224 10—2

Slav. občinstvu naznanjam, da so dovršena dela moje nove restavracije

pri „Zajcu“

na Rimski cesti števil. 24,

kjer se nahajajo zelo ugodni, obsirni in moderno opremljeni prostori, pripravljeni za zaključene družbene večere, kakor strelce, društvene seje ter za razne skupne pojedine itd. Istotam je rendez-vous slavnega omizja „klinike“, ter vseh mojih blagonaklonjenih gostov prejšnje dolgoletne gostilne **na Rimski cesti števil. 4.**

Tečijo se priznana najboljša stara in nova pristna vina iz najbolj plemenitih vinskih pokrajin kakor: dolenjska, goriška, istrska, štajarska, klosterneuburska, dalmatinska in razna druga vina na litre in v steklenicah ter se tudi oddajajo v sodeib. Kdor ljubi zdravo, pristno in prijazno postrežbo, ta pridi in, ustrezno mž bode!

Nadejam se od slav. občinstva obilne naklonjenosti.

Z vsem spoštovanjem

Avguštin Zajec,
restavrater.

1191 5—5

Naročajte **izborna ljubljansko delniško pivo**

706 104-36

iz pivovarne v Žalcu in Laškem trgu.

Naročila sprejema centralna pisarna v Ljubljani, Sodne ulice 4.

Štev. 5950.

12^{em} 2-1

Občina Jesenice na Gorenjskem razpisuje službo občinskega redarja

z letno plačo 800 kron, prostim stanovanjem in prosto službeno obleko.
Prosilci morajo biti zmožni slovenskega in nemškega jezika ter samskega stanu.
Prednost imajo taki, ki so že opravljali enako službo, ali pa dosluženi vojaki in orožniki.
Prejeto je vložiti **do 20 oktobra t. l.** pri podpisnem županstvu.

Županstvo na Jesenicah,

dné 21. septembra 1903.

Jos. Klinar,
župan.

Trebanjski cestni odbor

1179 2-2

oddaja stavbo mostu

potom minuendo-dražbe.

Stavba mostu je proračunjena na 1550 kron. Načrti in proračun so na vpogled pri posestniku Al. Žlajpah-u v Vel. Loki na Dolenjskem.

Dražba se vrši **дне 1. oktobra t. l. točno ob 12. uri opoldne** na licu mesta v Št. Lorencu na Temenici.

Trebnje, 7. septembra 1903.

Cestni odbor.

EGIDIJ JEGLIČ

priporoča svojo

vinsko trgovino

na Glincah pri BOBENČKU, pošta Ljubljana.

V zalogi ima

dolenjska,

istrijska,

goriška,

vina

štajerska

in

hrvaška

po primerno nizkih cenah.

1220 3-2

V Ljubljani se postavi vino cenjenim gg. naročnikom na dom.

Cene in poskušnje brezplačno na razpolago.

Kmetiška posojilnica ljubljanske okolice,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo,

v Ljubljani, Marije Terezije cesta hiš. št. 1,

v Knezovi hiši,

obrestuje hranilne vloge po

110 95-84

4¹/₂ odstotka

brez odbitka rentnega davka, katerega posojilnica sama za vložnike plačuje.

Uradne ure, razun nedelj in praznikov, vsaki dan od 8. do 12. ure dopoldne.

Poštnega hranilničnega urada št. 828.406,

Telefon štev. 57.

Naznanilo.

Podpisani dajem tem potom slavnemu občinstvu v vednost, da bom svojo

pekarski obrt

še dalje časa na svoj račun in režiji izvrševal in bodem svoječasno izročitev tega obrta svojim častitim odjemalcem pravočasno naznanil.

Vsled izkušnje, katero sem pridobil pri svojem 33-letnem izvrševanju pekarskega obrta, sem v položaju vsem zahtevam mojih odjemalcev najtočnejše ustreči.

Naročila naj se blagovolijo oddati v mojih prodajalnah Pred Škofijo št. 4 in v Kolizejskih ulicah štev. 4.

Malo pecivo, t. j. vsakokratne žemlje, kifelci itd. naj si bode na dom poslano ali pa v prodajalni kupljeno, prodajam komad po 3 h (1¹/₂ kr.).

Istotako se dobi vsakovrstni beli in črni kruh, kakor tudi vse v stroko kolačnikov spadajoče fino pecivo.

Zahvaljujoč se za dosedanje naklonjenost prosim za isto še nadalje in beležim z odličnim spoštovanjem

Ivan Förderl,

pek in kolačnik.

1208 3-2

1219 3

Najboljše sveže slanino in svinjsko meso

je dobiti

v Šolskem drevoredu

na raznih prostorih ter na prostoru

ILIJE PREDOVIČ-a
v Ljubljani.

Prodaja se blago od 1³/₄ let starih na lastnem pitališču v dobi 6—9 mesecev dopitanih prašičev najboljših plemen (Mongulicer Race), nakupljenih od: prečast. Piaristovskega reda, škofa Strossmayerja, grofa Rudolfa Norman-a, barona Redl-a in raznih drugih grofov in baronov v Slavoniji in Ogrskem

Prodaja in razpošilja se na drobno in debelo vsaki kvantum.

Sedanja cená je:

Sveža slanina kilogram po . K 1.48—1.68

Sveže meso " " " 1.12—1.40

Angeljnovno milo Marzeljsko (belo) milo

z znamko

449 104-53

S

sta najbolj koristni
štedilni mili
za hišno rabo.

Dobivate jih po specerijskih štacunah!

Pavel Seemann

izdelovatelj mila
in čebelno-voščenih sveč
v Ljubljani.

== Dne 10. septembra 1903 sem prevzel ==
= gostilno pri „Čebavu“ =

z lepim senčnatim vrtom v Št. Vidu nad Ljubljano
ob državni cesti pred knezoškofijskimi zavodi.

Postregel bodem z dobrim in pristnim vinom, svežim pivom ter mrzlimi in gorkimi jedili.

Za obilni obisk se priporočam

1190 5-4

Janez Dermastja,
prej gostilničar pri „Koširji“ v Taenu.

Sl. 10852

Razpis.

1226 3-2

Podpisani deželni odbor razpisuje službo

okrožnega zdravnika v Mokronogu

z letno plačo 1400 K in z letno aktivitetno doklado 200 K.

Prosilci za to službo naj pošljejo svoje kolkovane prošnje podpisnemu odboru

do 20. oktobra t. l.

ter v njih dokažejo z dokazili svojo starost, upravičenje za izvrševanje zdravniških poslov, avstrijsko državljanstvo, telesno sposobnost, neomadeževano življenje, dosedanje službovanje ter znanje slovenskega in nemškega jezika.

Oziralo se bo le na take prosilce, ki so najmanj dve leti že službovali v kaki bolnici.

Od deželnega odbora kranjskega

v Ljubljani, dne 14. septembra 1903.

Nove zboljšane gramofone

z glasovno-, ročno- in varstveno
umacico, zelo priročno med
duhovščino, po družini in med
zasebniki.

Gramofon
avtomate

za gostilne zelo pridobitne
prodajam tudi na obroke.

Imam veliko zalogo, najnovejše plošče, katere zamenjujem za stare

Vnana naročila se rešujejo z obratno pošto.

1079 10-10

Rudolf Weber, urar
v Ljubljani, stari trg 16.

Vino

po posredovanju preskuševalne kleti se toči

v gostilni pri „zlati ribi“

Čviček iz kleti gospe Hočevar v Krškem, Burgundec, iz kleti gospe Ferjančič na Slapu in tudi pristni Bizeljec.

Kuhinja priznana dobra.

1251 8-1

Franč Rozman.

NAZNANILLO.

Iz konkurzne mase

tvrdke

GORICNIK & LEDENIK

v Ljubljani,

na Mestnem trgu št. 25

se prodaja

manufakturna zaloga

po znatno znižanih

cenah.

Naznanilo.

Kdor hoče poceni in dobro blago, naj naroči moj novi veliki cenik, kateri je gratis. Posebno priporočam novosti v stenskih urah z novim stolpovim bitjem.

Vsa popravila točno in ceno, umetna delavnica v I. nadstropju. Za obilni obisk se najtopleje priporoča

Fran Čuden

urarski trgovec in posestnik v Ljubljani.

exportna tvrdka na debelo in na drobno, član švicarskih tovarn Union, založnik c. kr. drž. dolenskih železnic.

Sivalni stroji, posebno za domačo rabo

256 26

prav poceni.

Stanje vlog 31. dec. 1902:
čez 9 milijonov kron.

Najboljša in najsigurnejša

„prilika za štedenje!“

Preje: Gradišče št. 1,

LJUDSKA POSOJILNICA

sedaj: Kongresni trg št. 2, I. nadstropje

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od
8. ure zjutraj do 1. ure popoldan ter jih
obrestuje po

4 1/2 %

brez kakega odbitka, tako, da sprejme
vložnik od vsacih vloženih 100 K čistih
4 K 50 h na leto.

Stanje vlog 31. decembra 1902: 9,501.351 K 52 h. Denarni promet v l. 1902: 32,596.882 K 65 h.
HRANILNE KNJIŽICE se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se obrestovanje kaj prekinilo. — Za nalaganje po pošti so poštno-hranilnične položnice na razpolago.

V Ljubljani, dne 1. januarja 1903.

Dr. Ivan Šusteršič,
predsednik.

Odborniki:

Josip Šiška, knezoškofijski kancelar,
podpredsednik.

Anton Belec, posestnik, podjetnik in trgovec v Št. Vidu nad Ljubljano. — **Josip Jaro,** veleposestnik v Medvodah. — **Dr. Andrej Karlin,** stolni kanonik v Ljubljani. — **Karol Kauschegg,** veleposestnik v Ljubljani. — **Matija Kolar,** župnik pri D. M. v Polju. — **Ivan Kregar,** svet. trg. in obrt. zbornice v Ljubljani. — **Frančišek Leskovic,** zasebnik in blagajnik „Ljud. pos.“ — **Karol Pollak,** tovarnar in posest. v Ljubljani. — **Gregor Šlibar,** župnik na Rudniku. — **Dr. Aleš Ušeničnik,** profesor bogoslovja v Ljubljani.